

LLUCMAJOR

de pinte en ample

SES ESCOLES AL CARRER

100 cl.

25% vol.

XAROP
d'en

CORI

F. Vidal

Elaborado por Destilerias F. Vidal Catany, S.L. - C. San Francisco, s/n.

LLUCMAJOR (MALLORCA)

Emb. 1696 - PM Reg. Ind. 7/5497 - Elaborado en España

N.R.S.I. 30.3182/PM

EDITA

Obra Cultural Balear de Lluçmajor

INFORMACIÓ I PUBLICITAT
C/ Bisbe Taixequet, 105 (Lluçmajor)

DIRIGEIX
Catalina Font

COL·LABOREN

Sebastià Alzamora	Ignasi Barceló
Miquel Barceló	Miquel Bezares
Antònia M. Bonet	Celso Calviño
Llúcia Caldés	Miquel Cardell
Francina Capellà	Joan Clar
Sebastià Cardell	Bartomeu Font
Antònia Font	Catalina Garau
Joana Font	Miquel Janer
Maties Garcies	Joan Jaume
Franc Jaume	Aina M. Llopart
Coloma Julià	Jaume Manresa
Antoni Llopart	Antoni Monserrat
Llorenç Mascaró	Joan Monserrat
Apol·lònia M. Monserrat	Guillem Oliver
Francisca Mut	Margalida Palou
Jaume Oliver	Nanda Ramon
Bartomeu Prohens	Josep Sacarès
Sebastià Rubí	Miquel Sbert
Jaume Salvà	Catalina Serra
Tomeu Sbert	Arnau Tomàs
Joan Socies	Gabriel Thomàs
Jeroni Tomàs	Bàrbara Verdera
Antoni Vadell	Francesc Verdera

IMPRIMEIX

TIRRENA, S.A.

TEL: 55 52 12

C/ Pintor Joan Gris, nº 2
MANACOR

El pensament de la Revista s'expressa
només a través de l'Editorial

Editorial

Si no tenim escola, no tenim futur

Quasi quatre anys després d'aquell primer tancament de part de les instal·lacions del Col·legi públic Jaume III de Lluçmajor, que va significar incomoditats i desplaçaments provisionals de part de l'alumnat, i es va deure al perill que significava l'estat de l'edifici, s'ha repetit una situació semblant.

Els primers dies de Febrer, i quan aquest número de la revista ja estava enllestit, Lluçmajor i Ses Escoles han esdevingut protagonistes als mitjans de comunicació de les Illes amb un nou capítol d'una història que la seva mateixa durada fa més alarmant. Set anys després de les primeres negociacions de l'AMPA del centre amb l'Administració, després d'un projecte de construcció d'un centre de nova planta, d'un canvi de signe del Govern estatal, de la clausura parcial del centre i un projecte de recuperació amb dues fases realitzades (i ara posades en qüestió per les noves-velles circumstàncies) i de la transferència de competències educatives al Govern Balear, l'efecte és que les coses a Ses Escoles no estan millor del que estaven.

No ha de sorprendre ningú, així, la reacció indignada, alarmada i fulminant dels pares i mares i dels mateixos alumnes. Quan una àrea d'un centre escolar que fa no res havia estat declarada segura pels tècnics ministerials és tancada per l'Administració educativa autònoma per motius de seguretat no pot esperar-se altra cosa.

El dilluns, primer de febrer, es tancaven quatre aules de Ses Escoles i es plantejava traslladar ESO a unes "aules" o magatzem infame de l'Institut. El dimarts ja es parlava des de la Conselleria d'Aules de campanya, mentre, a Ses Escoles, els cursos s'agombolaven com es podia, és a dir, malament. El dimecres, l'assemblea de pares i mares aturava l'assistència a classe i convocava una manifestació per divendres. El dijous la Secretària General Tècnica de la Conselleria es reunia amb l'AMPA i s'acordaven un seguit de mesures orientades a començar de seguida un pla de rehabilitació integral del centre que n'ha de garantir la seguretat i conservació arquitectòniques i la viabilitat pedagògica, i a garantir les activitats educatives i la seguretat durant un període provisional que es comença a preveure llarg. Així les coses, la setmana acabava amb la multitudinària manifestació del divendres, explicada per la voluntat de fer veure a la societat la gravetat del problema i la fermesa en les exigències plantejades. El mateix dia havia començat un nou diagnòstic tècnic de la seguretat del centre, del resultat del qual depèn la continuació immediata de les activitats o l'espera d'un major nombre d'aules provisionals: una incògnita sense resoldre al moment d'escriure això.

Una primera reflexió sobre tot plegat ha d'esmentar la llarga càrrega de culpable i negligent abandó institucional de Ses Escoles que ha fet possible una situació com la que vivim: els edificis no s'esbuquen en un dia, ni és possible explicar d'altra manera la deficient instal·lació elèctrica o la perillosa i insuficient calefacció amb estufes de butà, o la manca d'espai.

La segona ha d'entendre la indignació de pares i mares, compartir la seva desconfiança i fer costat a les seves mobilitzacions i exigències. La tercera, després de reincidir en la crítica a les circumstàncies i actuacions que ens han menat aquí on encara som, haurà d'aplaudir la reacció ràpida i, sembla, d'activa bona fe de la Conselleria davant l'emergència. I desitjar que, finalment, de tant de problema se'n derivi l'única cosa important: que Lluçmajor tenguí com més aviat millor una escola pública segura i adaptada a les necessitats educatives d'ara mateix. O sortir de les cavernes, que ve a ser el mateix. Els nins, a la manifestació, tenien tota la raó: Si no tenim escola, no tenim futur. Ni ells ni nosaltres. ♦

Plenari suspès

Arnau Tomàs

El Batle Gaspar Oliver va retirar els punts de l'ordre del dia del passat plenari de dia 25 de gener per considerar una "falta de quòrum suficient" ja que hi mancava l'assistència del regidor Lluç Tomàs i de Joaquin Rabasco (ASI). Amb protestes de l'oposició, el batle del PP, Oliver, va argumentar que "disfrut d'un equip de govern amb majoria absoluta, per la qual cosa no vull perdre el temps".

Faltaren tots els regidors del PSOE

A causa de la polèmica decisió del batle, G. Oliver, de suspendre quasi tots els temes del darrer plenari ordinari, en va convocar un d'extraordinari, dijous dia 28, en el qual s'aprovaren els temes que s'havien anul·lat al plenari suspès. No obstant, com ja havien anunciat, el portaveu del PSOE, Antoni Garcies no va assistir-hi així com tampoc ho va fer cap dels regidors del seu partit. Hi anaren els regidors del PSM, Antoni Llompart i Joana Ll. Mascaró, els quals votaren en contra de la declaració d'urgent i extraor-

dinari d'aquest segon plenari.

Tot i que quasibé tots els temes s'aprovaren per unanimitat, el que feia referència a la rectificació i subsanació dels errors detectats a les modificacions introduïdes a la revisió del PGOU, segons va explicar el delegat d'urbanisme, Sr. Joan J. Jaume, en les ordenances núm. 9 sobre el volum d'edificació, que de 0.5 per m2 es rebaixa a 0.1 i a la urbanització de sa Torre, de 2 a 1.5.

El PSM va votar en contra, dient que aquestes restriccions són insuficients i precipitades, ja que no s'adapten als actuals plantejaments urbanístics, i que tampoc no contemplen l'impacte ambiental i protecció de la costa llucmajorera, per la qual cosa s'hauria de passar un temps abans de la seva exposició al públic.

El Sr. Jaume va replicar que si hi ha errors es revisaran. Un altre tema important, aprovat per unanimitat, fou el pla d'equipaments esportius del CIM, el qual projecta la construcció de la piscina coberta del Camp municipal d'esports de Lluçmajor, amb un pressupost de 27 milions de pessetes. ♦

Siau un com el vostre pare és un

El passat dissabte 23 de gener la comunitat de batejats de Lluçmajor ens vàrem reunir per celebrar l'Eucaristia dins la celebració de la Setmana de pregària per la unitat de les esglésies cristianes, que va ser presidida per Mn. Llorenç Alcina, delegat dio-

cesà d'ecumenisme, i concelebrada per un representant de l'església anglicana a Mallorca, per un altre de l'església ortodoxa a Mallorca, per un membre del moviment religiós "Ejército de Salvació" i pels capellans de la parròquia.

Uns dels grans pecats de la nostra Església d'aquest mil·lenni que ara prest acabarem han estat les diferents divisions i de vegades enfrontaments. Un fet contrari al manament del Senyor abans d'acomiar-se dels seus deixebles: "Vos don un nou manament: que vos estimeu els uns als altres tal com jo vos he estimat... Tothom conixerà que sou deixebles meus per l'amor que vos teniu entre vosaltres" (Jn 13, 34-35).

És més important el que ens uneix que el que ens separa. Tots som batejats en el Nom del Pare, del Fill i de l'Esperit Sant. Tots tenim una mateixa oració on anomenam a Déu Pare nostre.

La trobada eucarística va ser molt participada i engrescadora, tots vàrem sentir la necessitat, a pesar de les dif-

ferències, que són necessàries per a tot grup humà, d'estar units, no per un voler humà sinó que el mateix Jesús ens continua demanant. ♦

Estrena de "Cap Blanc"

Dia 22 de gener al vespre, al Teatre Recreatiu, va tenir lloc l'estrena del curt metratge "Cap Blanc". És una creació de Josep Hernández i Miquel Mascaró, dos professors del màster de tractament informàtic d'imatges de la UIB. Fa un any es van engrescar amb la idea de fer una pel·lícula i "Cap Blanc" n'ha estat el resultat: una cinta de 22 minuts gravada en 16 mm. durant tres dies a la marina de Lluçmajor i al Molinar. S'ha de destacar que la pel·lícula inclou efectes digitals, fet que no és habitual a produccions d'aquest estil i de baix pressupost com la que han realitzat aquests dos directors. Al curt, s'entremesclen la història d'un nin traumatitzat per la mort accidental del seu pare i la d'un home que vol passar comptes amb uns antics socis de negocis bruts.

La presentació va ser tot un èxit: hi va acudir molt públic i va quedar ben satisfet amb aquesta primera projecció. La festa va acabar amb una actuació musical. La pel·lícula ha estat presentada també al festival de cine que s'ha celebrat a Palma durant les

festes de Sant Sebastià. Vists els bons resultats, els directors volen continuar amb aquesta activitat i ja tenen en projecte la filmació d'un llarg metrat-

ge, malgrat no comptar amb cap suport institucional ni empresarial. Això no obstant, sembla garantida una estona de bon cine. ♦

Dues dones i un policia morts en tres successos diferents

La crònica negra del mes de gener s'ha tancat amb tres morts ocorregudes en tres fets luctuosos diferents. Dos d'aquests successos s'han cobrat la vida de dues dones del municipi. Així, dia 29, devers les tres de l'horabaixa, va morir en un accident de trànsit Francisca Rosselló Xamena, de 55 anys, esposa de l'empresari i exregidor de l'Ajuntament Miquel Martí. Els fets varen passar a la carretera de s'Arenal, a l'altura del restaurant Ca s'Hereu, i s'hi varen veure implicats dos vehicles, la conductora d'un dels quals va resultar ferida,

mentre que Francisca Rosselló, que conduïa l'altre cotxe, va morir gairebé tot d'una, a pesar dels esforços dels equips mèdics que la varen socórrer.

El mateix dia va aparèixer el cadàver d'una dona en avançat estat de descomposició per la banda de Son Verí. Tot fa pensar que es tracta del cos de Margalida Nadal, una dona major i malalta que va desaparèixer per aquella zona el passat 12 d'agost. La troballa del cadàver es va produir de manera fortuïta quan un cercador d'espàrees rastrejava per unes mates

d'aquells indrets. Mesos abans, totes les tasques de recerca de la desapareguda havien resultat infructuoses. Per una altra banda, a principi de mes, un policia nacional destinat a Palma va aparèixer mort amb un tret al cap, en un camí rural de devora la carretera de Porreres. Tot sembla indicar que no hi havia signes de violència i que a prop del cadàver es va trobar una nota adreçada al jutge. Posteriorment, no han transcendit més informacions sobre aquesta mort. ♦

• **Compra venta de antiguedades** •

• **Restauración de muebles** •

Camí de Son Oliver, 4 - S'Aranjassa (Palma)
Tels.: 971 742 533 - 909 716 881

C/ MELIÀ, 3 - LLUCMAJOR

Joana Lluïsa Mascaró, candidata a la batlia de Lluçmajor pel PSM

PSM- Entesa Nacionalista Lluçmajor

Joana Lluïsa Mascaró Melià ha estat elegida candidata a la batlia de l'Ajuntament de Lluçmajor per l'agrupació local del PSM-Entesa Nacionalista, reunida en assemblea el 23 de gener passat. D'aquesta manera, el PSM és la primera opció política que fa públic l'encapçalament de la seva llista electoral en el municipi.

Joana Lluïsa Mascaró exerceix de professora en el CP Jaume III i, des de fa 12 anys, és membre de l'agrupació local del PSM. Actualment és regidora del grup municipal nacionalista en el consistori. Aquests factors, que avalen les garanties de continuïtat de la feina feta pel PSM aquests darrers anys, juntament amb el seu caràcter emprenedor, feiner i obert, l'han feta la candidata ideal per ser la primera batlessa de la història de Lluçmajor.

Un cop elegida candidata a batlessa, Joana Lluïsa Mascaró treballa en la con-

fecció de la candidatura que ha de representar el PSM en els comicis locals del 13 de juny. L'objectiu del PSM és configurar un equip de gestió eficaç i valuós per oferir una alternativa de govern progressista davant la ineficàcia i les males maneres que han caracteritzat la política conjunta del PP i ASI.

La candidatura del PSM inclourà representants dels diferents nuclis de població del municipi i persones destacades pel seu activisme en diversos camps de la vida social de Lluçmajor, s'Arenal, s'Estanyol i les urbanitzacions de la costa.

L'objectiu del PSM per a les eleccions vinents és jugar fort per canviar la política municipal i, per tant, aspiram a obtenir la batlia i un ample i ben conjuntat equip de govern que faci possible aquest canvi que necessita l'Ajuntament de Lluçmajor. ♦

**PERRUQUERIA
PUIGSERVER**

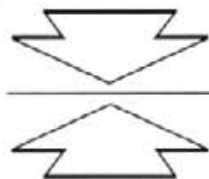
C/. Orient, 8 - Tels. 66 20 08 - 64 05 14 (Lluçmajor)

**CENTRE RECONeixEMENT
MÈDIC - PSICOLÒGIC**

Antoni Isern Oliver

CERTIFICATS MÈDICS
PER AL PERMÍS DE
CONDUIR I D'ARMES

OBERT ELS DILLUNS
de 17'30 a 20 hs.
C/ Antoni Garcias 1-A
Tel. 66 22 82 (Lluçmajor)

METGE OCULISTA

Dra. Núria Busquets
(EQUIP CLINICA JUANEDA)

CITA PREVIA
Tel. 66 22 82 - 28 94 58

Ses Escoles

Es desallotgen 4 aules pel perill d'accidents

Redacció

La problemàtica del C.P. Rei Jaume III de Lluçmajor, al llarg d'aquests darrers anys ha estat notícia de premsa i motiu de preocupació i indignació per part dels seus usuaris: alumnes, pares i mestres.

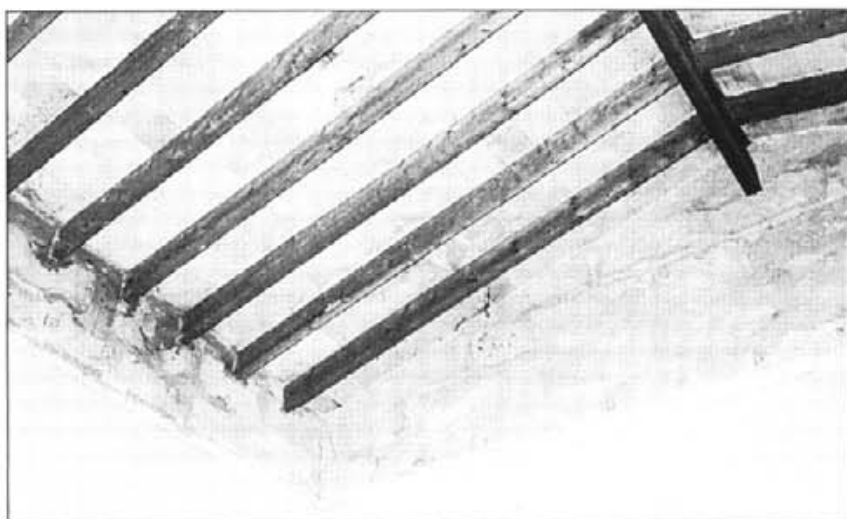
Des de la decisió del MEC (abans de les transferències), en la qual es va optar per la restauració de l'edifici (restauració a la qual el delegat del govern Sr. Romero es va comprometre -davant el poble, el batle, els regidors de l'oposició municipal, i la presidència de l'AMPA- en un acte públic al Teatre Recreatiu), ja han passat més de dos anys i mig, i poc s'ha avançat en la resolució dels problemes estructurals i de manca de dependències. Des del traspàs de competències i la substitució del delegat, la posada en condicions de l'edifici s'havia aturada.

Davant els nous crulls que s'han detectat a les parets mestres, els serveis tècnics de la Conselleria d'Educació Cultural i Esports, ha decidit que s'evacuassin les quatre aules afectades fins que s'hagin rehabilitades.

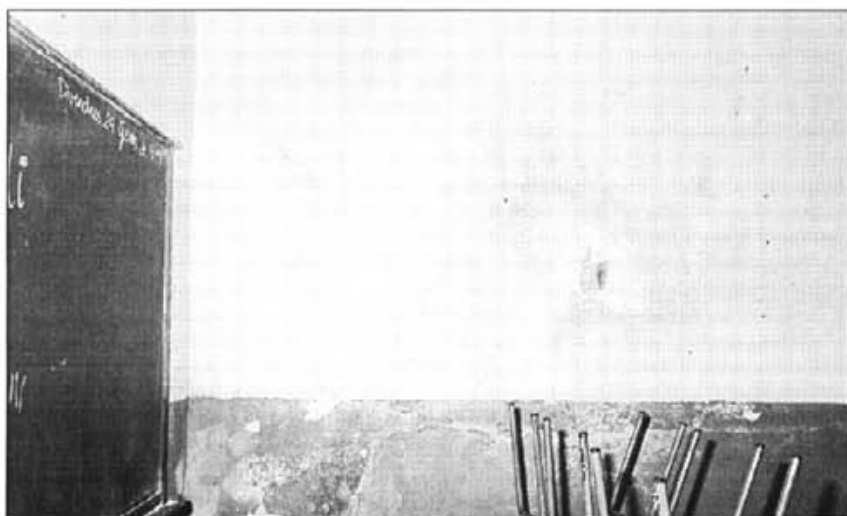
La solució que es dona per part de l'administració és la posada dels quatre cursos d'ESO afectats, dins dues classes, mentre s'adeqüen unes aules prefabricades que acolliran els alumnes fins que la rehabilitació de les aules de ses Escoles estigui enllestida i tenguin la seguretat necessària.

Davant d'aquests fets, el Consell Escolar s'ha manifestat reclamant la ràpida i definitiva solució a una problemàtica que el poble ja fa anys que sofreix. L'AMPA, després d'una reunió en caràcter d'urgència, ha decidit fer arribar a l'administració el seu desacord amb les mesures preses, perquè això només resol la situació transitòriament, i no el problema de fons que pateix l'edifici.

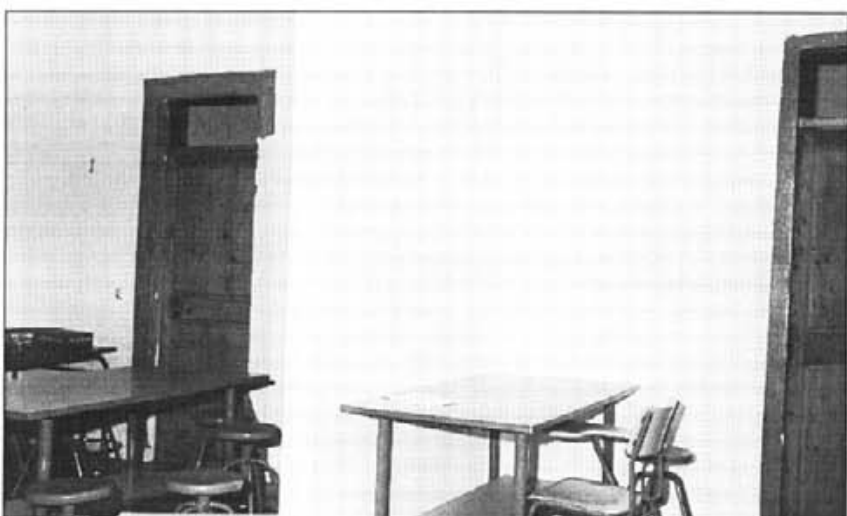
A l'hora de tancar aquesta edició (1-II-1999), se'ns ha comunicat que l'AMPA convocarà una assemblea per informar els pares i demanar la seva col·laboració per aconseguir que la Conselleria es deixi de promeses i actuï subsanant les deficiències d'una vegada per totes. ♦

Sòtil d'una de les aules desallotjades

Taques d'humitat a les aules

La vivenda de la conserge, una aula improvisada.

S'Arenal

**Les motos d'aigua:
aquest greu perill
per als banyistes**

Tomeu Sbert

Els darrers estius ha existit un greu perill per als banyistes: són les anomenades "motos d'aigua", que sense miraments i bastant impunitat, han infringit les distàncies mínimes de navegació, des de la vorera de la platja, i, abusant d'una velocitat superior a la legal, han posat en perill la integritat física dels banyistes. Les curses sense control d'aquests vehicles a motor devora la gentada que es banya, sol convertir-se en molts d'ensurts i en algun accident.

Ara, s'anuncia una important normativa per aplicar a aquests artilugis de la mar. Aquest estiu, tota moto d'aigua haurà de ser matriculada i Marina mercant en durà la batuta i les respectives capitanies tendran esment de plasmar un número ben visible d'identificació al casc respectiu de la moto marinera.

Hi haurà, també, control sobre l'obligació que cada conductor tengui en possessió una llicència per poder conduir el vehicle. Capitania Marina de Balears ha dictat mesures pertinents a fi d'aturar els esmentats perills, imposant greus sancions als infractors i s'haurà de tenir, també, una assegurança amb una cobertura aproximada de 25 milions de pessetes de responsabilitat civil en casos d'accident.

Personatge de l'any

Un any més, per votació popular, s'anuncia l'elecció del "Personatge de l'any" a s'Arenal. Podran ser elegides qualsevol d'aquelles persones que duguin dos anys vivint a s'Arenal, o també aquells que temps enera hi visqueren llarg temps. Els votants emplearan els cupons insertats a la

Grup de truquers de s'Arenal

revista "S'Unió de s'Arenal". Les persones votades seran enquadrades dins les següents àrees: cultura, esports, turisme, comerç, serveis socials, populars i altres. La persona més votada serà el nou "Personatge popular de l'any". Recordem que l'any passat aquest guardó va recaure en la persona del P. Jordi Perelló Frontera, TOR. Queden excloses les persones que anteriorment ja han rebut aquesta distinció.

Truquers

A les eliminatòries per al Campionat de Balears de Truc, fetes als locals del Tennis Arenal, fou campiona la parella formada per Miquel Mas i Jordi Mulet, en segon lloc Vicens Barceló i Joan Calvo i en tercera posició Nofre Llinàs i Pep Oliver. L'entrega de trofeus es va fer en el decurs d'un sopar de companyonia on no faltaren les habituals bromes pròpies dels bons amics del truc.

SEMAR

Industries Semar, s.a

C/ Jermis Meserrol, C-8
E.L. 06 01 57 - Fax: 06 29 01 (LLUCMAJOR)

DISTRIBUCIONES

- Embolits
- Cuixols
- Formolpes

Avda. Carles V, s/n Tel. 66 23 11 (Lluçmajor)

Persones majors i "Sa Nostra"

L'associació de Persones Majors Unió de s'Arenal ha fet importants obres i ha modificat el local social del carrer Amflear; per tal de sufragar despeses s'han demanat ajuts i subvencions. Dies passats aquesta revista va assistir a una entrega de 135.000 pessetes donades per l'entitat bancària "Sa Nostra", davant d'un grup de socis encapçalats pel president, Sr. Joan Riera i el lliurament anà a càrrec del delegat local, Jordi Mulet.

Volem pau

Diumenge dia 30 va tenir lloc una nova manifestació per la Pau i la No-Violència. En aquesta ocasió no es va poder realitzar la cadena humana que havia de començar a l'església parroquial fins a la plaça dels Nins; a causa de la neu es va llegir el manifest dins l'església. S'Arenal va donar una autèntica prova de poble que vol pau i estima. El que és important és que aquestes intencions durin tots els dies de l'any.

Notícies breus

- El Club Nàutic Arenalenguany tindrà cura de l'organització de les proves de vela, a les categories "Finn", "Tornado" i "Làsser", en la trentena edició del Trofeu Princesa Sofia que s'ha de disputar a Mallorca, des del 31 de març al 3 d'abril.

- El desè recital poètic de s'Arenal tindrà lloc el proper

dissabte, 9 d'abril a l'església parroquial. Aquest recital començarà el Dia de l'Àngel de 1998 a l'ombra del "Pont de ses set boques", així com també la primera diada del "Pan-caritat".

- I el dia 8, al vespre, acte poètic amb motiu d'obrir-se les pliques del segon recital local anual de poesia, a l'empar de la Parròquia i sota l'organització de la revista "S'Unió de s'Arenal", amb la col·laboració de l'Ajuntament de Lluçmajor, el de Palma i "Sa Nostra".

- L'aeroport de son Sant Joan va créixer en 1.102.693 passatgers l'any 1998. Això representa un nou rècord. Per enguany, s'esperen devers 19 milions de persones en el mateix aeroport.

- L'arribada de l'Euro significarà la quasi desaparició, per falta de rendiment, de la majoria d'agències de canvi de moneda.

- La UD Arenal de futbol aquesta temporada vola baix. Encara que el seu president confia que no baixarà de categoria. Ja ho veurem...

- La dona desapareguda de casa seva a s'Arenal, el mes d'agost passat, ha estat trobada morta en una zona de garriga a son Verí. Aquesta és una trista notícia.

- Durant el mes de gener s'han estat celebrant diferents actes culturals que formen part del programa "un hivern a Mallorca 1999", amb la coordinació de l'Associació d'hotelers de s'Arenal-Platja de Palma-Ca'n Pastilla.

- Morí Joan Pou Muntaner, als 70 anys d'edat. Durant molts anys fou director del CN Arenal, estudiós incansable de les coses de la mar i persona molt estimada. Que descansi en pau. ♦

III Certamen de poesia "Sa Unió de s'Arenal"

Amb el patrocini de "Sa Nostra" i els Ajuntaments de Palma i Lluçmajor la revista "Sa Unió de s'Arenal" ha convocat el III Certamen de poesia amb les bases següents:

- Hi poden participar tots els autors que vulguin.

- Presentaran dues poesies inèdites, escrites en castellà o en català, indistintament. Màxim de 30 versos. S'enviaran 5 còpies.

- Els poemes aniran sense firmar. Hi constarà només el títol i el tema. Dins un sobre apart es farà constar, a un full, el títol, el nom, l'adreça i el telèfon.

A l'exterior del sobre s'hi escriurà el títol del poema i el lema.

- El termini d'admissió acabarà el 1 d'abril de 1999.

- Les obres s'enviaran a la redacció d'aquesta Revista, amb aquesta adreça: **S'Unió de S'Arenal, Carrer Amflear 16, 07600, S'Arenal.**

- Hi haurà tres premis: 1º de 35.000 pta., el 2º de 20.000 pta. i el 3º de 15.000 pta.

- També es donarà un premi de 15.000 pta. pel primer dels tres premis que estiguin escrits en català.

- El jurat estarà format per cinc persones que mitjançant aquesta publicació, es donaran a conèixer més endavant i donaran per separat una puntuació a cada poema. Els qui tinguin més punts seran els guanyadors.

- No es retornaran les poesies. Les tres primeres seran obligatòriament publicades a aquesta Revista.

- La direcció de S'Unió de S'Arenal es reserva el dret de publicació de les poesies no premiades.

- No es mantindrà cap classe de correspondència sobre el tema de les poesies que opten a premi d'aquest concurs.

- El sol fet de concursar implica l'acceptació de les presentes bases. ♦

Foguerons de Sant Antoni...

Fogueró de S'Arraval

G.Oliver

Fotos: C. Julià

... I de Sant Pau i Sant Sebastià i de tots los sants que en el Cel hi ha. Amèn.

Que no se digui que a Lluçmajor no ho són valents que sí que ho som i molt perquè el fred i el vent no fan malbé les reunions envoltant un bon fogueró, i d'aquesta manera, ja de prest s'organitzà un fogueró i vetlada a S'Arraval pel LLAC, Lluçmajor Associació Cultural: torrada i ball de bot: al carrer de Sa Bandera, els Bars Es Glop, Es Sue i Bar Europa. En Pedro Maimó al carreró del carrer d'es Sindicat fins i tot va muntar una falla amb crítica a la gent que treu els cans a cagar al carrer. A Ses Escoles, fogueró i Ball de Bot amb la col·laboració de diferents grups (Espirafoe, Balladors i Sonadors...)

Mala sort dugueren a Ses Forques, el dissabte dia 23 va ploure i no se pogueren lluir...

Vàrem arribar tard per fer la foto, però en tenim constància de més foguerons: Bar Aky, La Parròquia, Associació 3ª Edat, Els Padrins, Ca s'Hereu i un parell més que es poden dir semi-privats. Per tot va reinar l'alegria i el bon humor i alguns cantaren alguna cançó del temps i el moment:

Fogueró dels Bars Europa, Es Glop i Es Sue

Fogueró al carreró entre el C/ Sindicat i C/ Melià

*Fogueró del Col·legi
Públic Rei Jaume III*

Sant Antoni és es Patró
i sa porcella l'acompanya;
no sé com teniu tal maya
de compondre es fogueró.

Actuació dels Sonadors de Lluçmajor al Col·legi Públic Rei Jaume III

No vulguis disfressar es mal,
Sant Antoni és bon al lot.
Es vi l'infla es caparrot
i grunys com un animal.

Sant Antoni de Viana
enviau-mos un rostít
de porcella o de cabrit
perquè tenim molta gana.

Sant Antoni va tot sol
i els animals van darrera;
i vos d'aquesta manera
que pareixeu un mussol.

Sant Antoni duu alegria
aquest dasset de gener;
sols deman per l'any que ve
tenir millor companyia.

Voldria que Sant Antoni
mos das salut i consol
i si un dia em trob totsol
que no m'endugui el dimoni. ♦

Fogueró de Ses Forques

POEQUÈ? MALLORQUÍ

Poetes

Enric Casassas	Barcelona
Dolors Miquel	Tarragona
Albert Herranz	Palma de Mallorca
Víctor Nik	Aiguafreda
Joan Adrover	Manacor

Rapsoda

Anna Pla	Aiguafreda
----------	------------

CALENDARI

Febrer 1999

Dia 16	Biblioteca Ca'n Torró	Alcúdia 19h.
Dia 17	Bar Lisboa	Palma 22h.
Dia 18	UIB	11h.
Dia 18	Bar Xarop	Manacor 22h.
Dia 19	Bar Rte. Charlie Trowns	Deià 22h.
Dia 20	Cafeteria Colon	Llucmajor 19h.

Sa Llibreria

Llibres, contes,
jocs educatius,
material d'oficina

C/. Sa Font, 15 • Tel.: 66 26 66 (Llucmajor)

A **Sa Llibreria** trobareu els temaris i els tests dels temaris per preparar les proves a les Oposicions d'Administratius (44 places) d'Auxiliars Administratius (144 places) i de Subalterns (24 places)

Convocades per la Comunitat Autònoma a les Illes Balears i publicades en el Boenib núm. 58 del 30 d'abril de 1998

12

Funeraria
Mare de Déu de Lluç L.L.

A. SASTRE

C/ Revolta, 11.
Tel. 62 01 46 (Santa Maria)

Amb la finalitat de poder prestar els serveis funeraris sense necessitat que la família s'hagui de molestar per ser ben atesa, tant a Palma com a Llucmajor, posam a la vostra disposició el telèfon de servei permanent: 971 62 01 46, i a Llucmajor vos atindrà personalment el nostre representant, al C/. Ciutat, 127-1r, Tel.: 971 66 18 62

C/ Ciutat, 127-1r. Tel. 66 18 62
(Llucmajor)

Mamà, i tu,
què vols ser
de gran?

PLANS
de **PENSIONS**
"SA NOSTRA"

La seva resposta, en bones mans

"SA
NOS
TRA"

CAIXA DE BALEARS

Quatre mots

Joana Xamena, directora de S'Albufera

Coloma Julià

Quines seran les teves funcions com a directora de S'Albufera?

He de coordinar els equips que fan feina al Parc natural de S'Albufera: de manteniment, d'ús públic i de conservació. També hauré de fer de secretària de la Junta Rectora, de l'organisme que té la decisió de les actuacions al parc.

Quina és la importància d'aquest parc natural?

S'Albufera és una de les poques zones humides que hi ha a Mallorca i la més important, per les seves característiques de zona humida, zona salada i també per la zona dolça de darrera el torrent.

A S'Albufera hi van totes les aigües que arriben de Massanella, Fonts Ufanes... És una zona de drenatge i control d'aigües. Per això és important i també per les espècies que té.

Quines són les espècies més importants? Hi ha alguna espècie endèmica?

No és un ecosistema especialment ric en endemismes, però sí que hi trobam algunes plantes endèmiques al Comú de Muro. S'Albufera no només és la part de la llacuna, també inclou la duna del Comú de Muro, una de les poques platges no urbanitzades, on hi trobam en exclusiva el peu de milà i també un ginebró de fruits grossos, i a Ses Salinetes hi ha el "linòlium alcidianum", que és una saladina.

La fauna no és endèmica, encara que es parla d'alguns insectes endèmics. En realitat és una zona de pas de migracions; ara hi ha una espècie i a l'estiu en vendrà una altra.

S'ha aconseguit que tres espècies criïn i visquin com a sedentàries: el gall faver, una gallinàcia que segons la documentació s'havia perduda des del temps dels romans,

l'ànnera cara blanca i la de bec vermell.

En quin estat es troba S'Albufera?

Hi ha hagut bastantes crítiques, però l'ecosistema és bo. És evident que hi ha mancances molt grosses d'infraestructura que s'han de solucionar. Ara fa onze anys que es va declarar S'Albufera Parc natural i llavors hi havia vint o trenta mil visitants cada any, però ara n'hi ha cent mil i les estructures estan desfadeses. ♦

13

expert

ELÈCTRICA

Calafat

Sens dubte te convencerà

**INSTAL·LACIONS - SERVEI TÈCNIC - ELECTRODOMÈSTICS
OBJECTES DE REGAL - CLUB DE VIDEO**

C/. Sa Fira, 3 - Tel. 66 19 01 (Llucmajor)

C/. Nou, 85 - Tel. 65 28 36 (Campos)

Les "Susannes" de Miquel Bezares

Antònia Font

Foto: C. Julià

Si per algú ha començat bé aquest any és, entre altres, per a en Miquel Bezares, que acaba de guanyar la segona edició del Premi Bearn de narrativa gràcies a un nou llibre de contes titulat *Susannes*.

El premi va ser creta i és subvencionat conjuntament per l'ajuntament de Binissalem i l'editorial Dissert i, encara que ens trobam només en la segona edició, és d'esperar que d'ara en endavant el premi acabi tenint un important reconeixement tant a nivell literari com convencional.

Fa poc parlarem amb Bezares perquè ens explicàs una mica com ha anat la història d'aquest llibre, i de passada, donar-li una merescuda enhorabona que em vaig permetre de donar en nom propi i de vosaltes (lectors) car, en haver-lo llegit, ben segur que compartireu l'opinió del jurat.

Vegem què ens va explicar l'autor.

- Com et sents i què suposa per a tu el fet de guanyar un premi, en general i en aquest cas, el Bearn?

- Home, joestic molt content perquè és un llibre que ha tengut un llarg procés de construcció i a més, és clar, a un sempre li agrada de rebre un premi.

Quan vaig presentar el llibre al premi, a l'octubre o novembre de l'any passat, ja feia un any que l'havia acabat, tot i que en aquest darrer any tampoc no vaig deixar de fer-hi feina per tal de pulir matisos i petits retocs aquí i allà. De fet, em va anar bé perquè el Premi Bearn és molt obert, és de narrativa, no només de novel·la i per això m'hi vaig poder presentar.

Com deia, tenia el llibre acabat i no sabia si li trobaria una sortida, perquè darrerament, amb els llibres, és difícil, i aquest premi ha suposat una

resposta immediata, ràpida, pràctica... sí, és una pena que funcionem així, però és veritat, els premis són realment pràctics.

Ara, se suposa que d'aquí a uns tres mesos es publicarà el llibre, i és possible que se'n faci una presentació per Sant Jordi.

- Neix *Susannes* a partir de *Susanna i l'estranger*? Què tenen a veure una amb l'altra?

- Sí, és clar, *Susannes* té a veure amb l'anterior, però són llibres diferents. *Susanna i l'estranger* explicava històries de sirenes, les quals es deien Susanna de manera arbitrària. Vaig triar el nom sense cap mena de connotació, perquè m'agradava. D'alguna manera, les sirenes representaven la impossibilitat de l'amor, i la impossibilitat de l'amor des d'una perspectiva més aviat física, dèrmica, que diríem.

A partir d'aquest llibre ja vaig començar a preparar el de *Susannes*, un llibre que podríem qualificar una mica de complementari; el que passa és que han passat sis anys, i en aquest temps, el llibre s'ha anat construint i ha anat creixent i, en aquest procés és

possible que s'hagi allunyat de l'objectiu inicial, però també hem de tenir en compte que com més enfora et fas, més coses veus, és una simple qüestió de perspectiva.

Les *Susannes* neixen d'un interès per la història que hi ha darrera el nom; és a dir, jo ja tenia el nom, però no tenia la història que tot nom toca tenir al darrera i bé, la història d'aquest nom és la que tothom coneix de la Susanna bíblica.

Així es podria dir que aquest llibre que es diu *Susannes* és fet amb variacions sobre el tema de Susanna.

D'alguna manera Susanna representa la dona virtuosa i, en aquest sentit, en lloc d'haver-hi una impossibilitat física, el que hi ha és un personatge femení menys dèrmic i més emocional.

- Parla'ns una mica més d'aquesta Susanna virtuosa, emocional i bíblica...

- Emocionalment, Susanna és una persona molt virtuosa i es llança una mica de cap a la piscina de la impossibilitat en tots els matisos. En aquest sentit, la virtut és també una mena de trampa perquè a mi, m'ha servit per

fer tota una sèrie de variacions on de vegades difícilment hi reconeixeràs aquella Susanna inicial. Però hi apareixen els mateixos personatges: la dona; un personatge que es diu Daniel, que representa el jove; dos personatges tenebrosos, com a amenaça, que se'ls anomena els dos vells i que dins la tradició bíblica són els personatges que volen fer caure a Susanna en la temptació carnal.

- Podríem parlar, però, i tornant al personatge de Susanna, d'un tipus de dona que vendria representada per una part de cada Susanna que apareix a cada un dels contes?

- Cada dona és una part de Susanna, però Susanna ve a ser la Dona. Susanna és qualsevol dona; és qualsevol dona en relació a qualsevol home. Susanna és la Dona, i a cada conte hi pos un trosset d'aquesta dona i un trosset de mi.

- Creus, doncs, que podríem parlar d'un nivell important de simbologia a nivell d'imatges, de dona idealitzada...?

- A Susanna i l'estranger, en la figura de la sirena ja hi havia una lectura clarament simbòlica; aquí també hi ha una certa iconografia de la Susanna.

He recollit molta informació sobre les Susannes durant aquest anys, i una de les fonts més sucosa era, justament, un recull de la iconografia que hi ha hagut al llarg dels segles de la història de Susanna, i aquí hi havia moltes suggerències visuals, i crec que el meu llibre recull algunes d'aquestes suggerències; de fet, qui més qui manco ha vist algun quadre, alguna imatge que presenta la Susanna banyant-se en un estany, amb dos vells que s'amaguen darrera un roser o un arbre. I és el fet de la contemplació visual, que és molt present en el meu llibre. És en aquest sentit de contemplació que és possible que el meu acostament a la dona sigui una mica idealitzat, segurament ho és.

- Hi haurà una pròxima Susanna? Com serà?

- Si ara fes una altra passa endavant, hauria de fer una Susanna, una dona, una mica més carnal. Però tanmateix, com m'ha dit algú amb molt de criteri, és possible que es tanqui un procés, i que s'acabi amb la mirada una mica d'ado escent cap a la dona, la mirada juvenil. Jo no era conscient de tot això, però és possible. Crec que tancaré aquest cicle que així es tanca bé.

- Explica'ns un poc com ha anat el teu procés de creació pel que fa a aquest llibre.

- És un llibre molt ambiciós perquè hi he estat treballant molts anys, però de manera intermitent. De fet, en aquest temps he publicat un llibre de contes que es diu Plaça d'Àfrica, que era un llibre més en pla de recull, quasi en pla de dietari; 11 poemes, i un altre llibre de poemes que ja tenc acabat i és a l'editorial Moll i probablement sortirà a la propera tardor, es diu Versillum.

Però bé. Susannes és un llibre sobre el qual, a diferència d'altres coses, hi he fet més voltes mentals que físiques, que hi he fet més feina pensant que a l'hora d'escriure. També n'he parlat molt, fins i tot abans que fos escrit, cosa que no havia fet mai (em referesc de cara al públic); per exemple, hi ha una entrevista de fa tres o quatre anys en què jo ja comentava que estava treballant en les Susannes.

Tampoc no hem d'oblidar els canvis de perspectiva, vull dir que potser, al principi, pensava treballar sobre la virtut i al final tenim un resultat on és molt mal de fer trobar-hi alguna cosa sobre la virtut, però bé, és part de la gràcia de l'escriptura.

- I pel que fa a l'estructura interna, podem dir que és un recull de contes que parlen del mateix tema, i per tant, conformen un tot argumental?

- Susannes és un llibre de narracions, i hi haurà gent que les separarà i gent que ho entendreà com un tot. De fet, ja s'ha produït aquesta confusió, hi ha gent que m'ha dit que he guanyat amb una novel·la que es diu "Su-

sanna" (en singular), i a mi em fa gràcia la confusió perquè és basada en les interferències, en el renou de la comunicació, però que té el seu sentit; és a dir, no em molesta gaire perquè així com jo vull que es digui Susannes, en plural, es podria haver dit també Susanna i no passaria res, i també es podria interpretar com a una sola cosa, no diré novel·la perquè no ho és en el sentit estricte i clàssic, però sí que es podria interpretar com a una unitat.

Tampoc no es pot dir que sigui un recull de contes, i en aquest sentit sí que aplicaria aquí allò que jo he fet sempre amb els poemes; sempre he dit que podria escriure un llibre de poemes o un recull de poemes.

Per a mi, els poemes són un recull, en canvi la Crònica del desfici era un llibre; Cos de calitja era un llibre i Carnaval era un recull; sí, tenia aquesta sensació i aquest darrer que sortirà, Versillum, és també un llibre.

Així, pel que fa a aquests dos llibres de narrativa, el primer, Susanna i l'estranger era un llibre i el segon és més un recull. I amb això no vull fer una valoració negativa o positiva, simplement és la idea de construcció.

Estic interessat en l'arquitectura del llibre i crec que també té un significat; els contes estan un un ordre determinat i hi estan per un motiu concret que supòs que el lector veurà.

Bé, doncs, esperam que hi trobeu aquest sentit i els altres que Miquel Bezares ens ha explicat en aquestes línies, que us agradi el llibre i que passeu una bona estona llegint-lo. ♦

TALLERS MARINA
AGENT OFICIAL PEUGEOT

PEUGEOT

C/ MARINA, 104 - TEL. 971 66 05 21 - EXPOSICIÓ I VENDA: C/ MARINA S/N. - LLUCMAJOR

Reserva marina

Des del Club Nàutic de s'Arenal fins al Cap de Regana

Redacció

Aquesta zona declarada reserva marina l'any 1992 pel Consell General Interinsular, sobre la qual no s'havia pres cap mesura, és la que pretén regular l'ordre que vol posar en marxa la Conselleria d'Agricultura, Pesca i Comerç.

Aquesta zona limita al llevant amb la costa que va des del Club Nàutic de s'Arenal (caló de Sant Antoni) fins al Cap de Regana. A tramuntana amb el paral·lel que passa per l'esmentat caló; al migjorn pel paral·lel que passa pel Cap de Regana i al ponent, amb la línia isòbara de 30 m de fondària, cosa que al Cap de Regana representa 0,5 milles a la costa i, al caló de Sant Antoni, una mica més de 2.

Dins de la reserva s'hi podran realitzar:

a)- La pesca marítima professional de la modalitat d'arts menors, amb autorització prèvia expressa de la Direcció general de Pesca i Cultius marins.

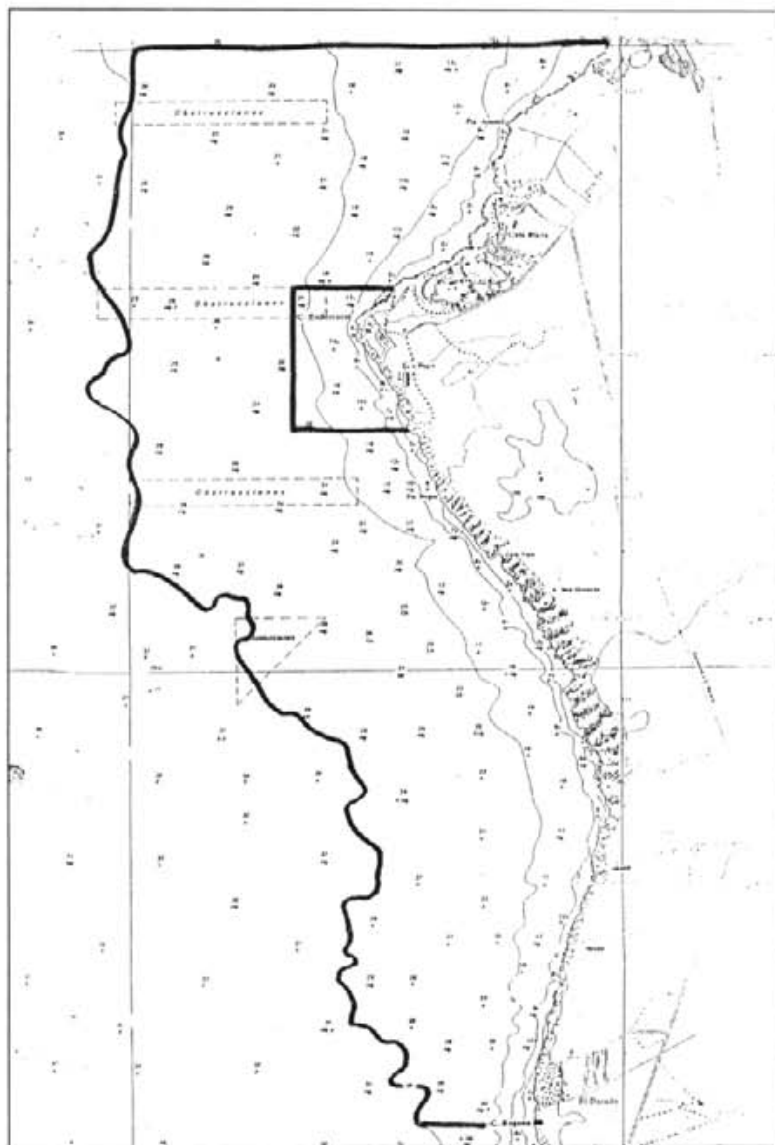
b)- L'exercici de la caça submarina i de la pesca marítima recreativa des de terra i des d'embarcació. No obstant, la Direcció general establirà, amb caràcter bianual, zones de veda per a la caça submarina i la pesca esportiva des d'embarcació, amb una extensió màxima d'un 35% de la reserva. Queda expressament prohibida la realització de competicions.

c)- Mostreig de flora i fauna marines, autoritzat expressament per la Direcció general esmentada anteriorment.

Anualment es definiran les modalitats i períodes d'utilització de les arts i ormeigs autoritzats als pescadors professionals i esportius. Aiximateix, i depenent dels resultats del seguiment de la zona, es podran establir anualment períodes de veda per a la caça submarina i la pesca. La zona s'haurà de balisar segons la normativa vigent.

Dins d'aquesta zona n'hi ha una de més petita en la qual la preservació és major. L'àrea d'especial protecció està ubicada al Cap Enderrocat i en la línia de la costa va des del mollet del Rei fins al Ponterró (cova enderrocada). La superlície marina que comprèn és més o menys d'un quart de milla.

En aquesta reserva es prohibeix qualsevol tipus de pesca marítima, l'extracció de flora i de fauna marines i les activitats subaquàtiques. Només es podrà practicar la immersió i la presa de mostres de la flora i fauna amb finalitats científiques autoritzades per la Direcció general de Pesca i Cultius marins. ◆

Sorpresa!

- La notícia ha sorprès tothom relacionat amb la pesca i és motiu de comentaris, sobretot, pels pescadors de la badia de Palma, que solien feinejar a la zona.

Les opinions són diverses: mentre uns creuen que, si els posen tants impediments, podran vendre les barques, d'altres opinen que la zona es troba tan exhaurida que, una veda alternativa i un control adient sobre els pescadors esportius i professionals (i sobretot a les barques de bou), podrien fer possible que un breu termini hi tornàs a haver peix a la zona.

Els més escèptics creuen que si, a més de balisar-la, no hi tiren obstruccions que impossibilitin als bous continuar-hi pescant, no hi haurà cap possibilitat de recuperació de la fauna i flora de la zona. ◆

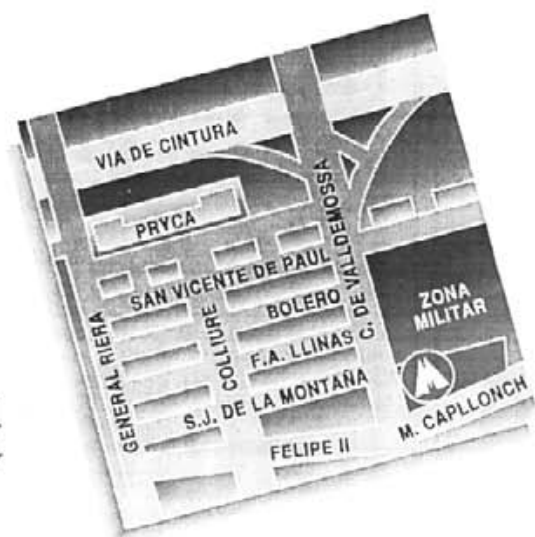
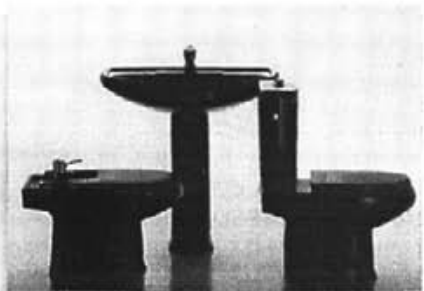

BANYS, TRESPOLS I REVESTIMENTS,
CALEFACCIÓ, AIRE CONDICIONAT...

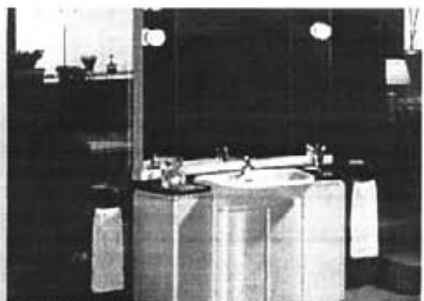

TOT

de Massanella

Roca

 MASSANELLA S.A.

Ctra. de Valldemossa, 44. - Tel 75 03 45 - Palma

Quaderns de Fum Major

Neu

Miquel Cardell

Heus ací que un anticicló formidable campa Nord enllà (... *on diuen que la gent és noble, culta, rica, desvetllada i feliç...*), i que una depressió atmosfèrica se'n va girant per Sicília (on el cavaller Guillem de Torroella va imaginar, al segle XIV que hi havia l'Illa d'Avalon) i cap a Xipre, on l'any set del segle que ara acaba Maria Antònia Salvà va visitar les restes de la ciutat de Fama-gusta i pujar a les murades des d'on se domina una gran extensió de terrer molt consemblant a les marines llucmajoreres: una colla de segadors sega a la falç. Més enllà hi ha un pinar...

Per entre aquests dos fenòmens meteorològics, que per nosaltres són poc més que cercles a un mapa explicat p'en Rodríguez Picó, hi ha passat una torrençera d'aire siberià, glaçat, que aquest diumenge dematí, el darrer de gener, ha duit una gelor feresta i, sobretot, la neu fins a la vila. Que basta de poc, de vegades, una mica de neu molt provisionalment quallada damunt les teulades i les ximenees de la vila, damunt els cotxes dels nostres carrers-pàrquing, i ja s'ha despert excitat i atònit, el nostre infant secret: Mirau, mirau, la neu... les blanques teulades d'un Lluçmajor inèdit, deixau el càlid refugi de les flassades, sortiu al carrer, pujau al terrat, intentau retenir, agafar, la fugaç joia d'una flòbia (I, des del fons de la memòria, em veig a mi i En Sebastià M. corrent pel carrer del Purgatori ara fa molts d'anys un capvespre d'aiguaneu: - *Plou papers, plou papers...*).

+++

Aferrat a l'estufa, debades llev el baf dels vidres de la mansarda on escric per veure l'espectacle ventós i

ventejat del ruixat d'aigua i neu que no s'atura de tot el matí. Escolt una hermosa, càlida, balada de Pat Metheny en una versió que li fa justícia i que forma part d'un dels més interessants àlbums discogràfics que s'han publicat darrerament per aquí, el que signa el **Jazz Càmera Trio**, que formen el guitarrista Toni Miranda i dos membres de la Simfònica, el percussionista Armando Lorente i el contrabaixista llucmajorer Baltasar Clar. L'esperit investigador i el sentiment del jazz, les qualitats intimistes i refinades de la música de cambra, les aromes de la contemporaneïtat ens arriben embolcallades en la particular personalitat sonora que materialitza la combinació d'instruments i músics, en un repertori que combina temes de jazzmen d'avui, amb obres del gran Piazzolla, l'esment a Bach, un tema magnífic d'un minimalista americà i composicions dels propis membres de la banda, entre les quals l'hermosa balada *Tema per a Victor* del músic llucmajorer. Quan podrem sentir-los en directe a la vila?

Ha bastat la sorpresa de la neu i aquest escrit ha pres per un camí que no és el de les meves previsions. Però hi ha una imatge que vull rescatar de l'oblit; sorprenent també, com la del Lluçmajor nevat i també un punt felliniana -i escric també pensant en aquella inoblidable nevada d'*Amarcord*, amb el paó amb totes les plomes desplegadas. Era el dissabte dels Reis i jo m'havia aixecat del llit després de cinc dies griposos, de febre i suors fredes i tossines i mocs. Un estat un punt al·lucinat en el qual em record demanant-me com ho ferien els tres mags per desembarcar amb el Mollet de S'Estanyol clos i segrestat en nom de ja

sabem tots què i imaginant la secció que el mes passat no vaig arribar a escriure protagonitzada per un emprenyat Melcior a qui sempre havia agradat avançar-se d'incògnit a fer un palo. No vaig anar a Plaça, però pel que m'han contat, el redactor del discurs oficial dels Reis tenia, com els anys recents, més interès en fer quedar bé la majoria municipal (*ep-pañavabien!*) que en seguir el costum de l'esment un punt crític i somrient (són ells, i no podem amagar l'impuls totalitari). Era, deia, el dissabte dels Reis i, cap a mitjanit vaig haver de sortir al carrer per trobar-me amb la imatge d'un carrer del Bisbe Taixequet sense cotxes, amb tot l'enllumenat encès i dos patges reials de barbes blanques davallant, les capes al vent, sobre els cavalls a un galop àgil, contingut, ferm, enèrgic, tot ell força, lleugeresa i elegància.

Era una imatge d'un surrealisme domèstic, com a molt íntim, i hermosa que ara quasi esborra la neu que torna a caure amb la força d'unes flòbies com papallones o lentes plomes que cauen en inclinades línies blanques però ràpides que es combinen en espirals i reganyols, empeses pel vent tramuntanal.

No sé on vaig llegir que l'escriptura dietarística -tal vegada deia la literatura, però no voldria exagerar sobre la naturalesa d'aquests quaderns d'urgències- acaba tenint sempre un element meteorològic. I ho deia amb un cert to de retret que no em va acabar d'agradar. Si ens hem de posar per escrit en un paper més enllà dels pensaments objectius, cartesianes, si hem de fer esment a l'experiència personal, al sentiment i les sensacions que són el relleu concret, la carn, la matèria primera,

la naturalesa certa i real del viure no podem més que cercar miralls on assajar l'expressió d'aquests territoris individuals, privadíssims, secrets, quasi indicibles: el paisatge i els canvis que hi materialitzen el pas del temps petit i concret, el bessó previ i primer del temps definible de la política o la història, esdevé així mirall necessari. Tota escriptura dietarística, si es vol personal acabarà passant per l'alè de les clarors i els ritmes meteorològics. Ara escric que plou i neva i, tant d'escriure la parauleta, meteorològic, pens en el radar meteorològic que no semblava voler enlloc de Mallorca i que, finalment, acabaran posant a la zona militar del Cap Blanc (però millor, si era tan necessari, aquí que a Cura on el volien posar fa un temps). I associi que Cap Blanc és ara el títol d'una pel·lícula que em vaig perdre. D'ençà que l'Impresentable va ençar la campanya propagandística el Cap Blanc sembla estar de moda.

Com estan de moda els Gegants llucmajorers, que varen viatjar fins a Palma, a una trobada gegantina organitzada dins el programa de Sant Sebastià. Quasi al mateix temps es sabia que els pollencins han enviat a porgar fum els de la Universiada que volen fer una imitació dels Moros i Cristians dins un estadi. Tenc prou amics pollencins per saber què significa per a ells la festa i entendre que no vulguin, d'una cosa que és del poble, personal, memòria viva i autobiogràfica de tothom, festa vitalment seriosa, fer-ne ni que ningú en faci un show televisiu i guiri. I els alab el gust. Ja estam que els gegants no són el mateix, i les trobades si són recíproques poden tenir gràcia més enllà de l'aprofitament en pla baratura electoralista. Però per ventura no estaria malament plantejar-nos a que jugam amb la Bruixa Taven, la Fada Morgana i companyia. I qui hi juga.

Me aturat un moment de escriure. Passat migdia, ben abrigat, arrib a Plaça a comprar els diaris. Sembla que hi ha acord majoritari:

mai no s'havia vist en molts d'anys una tan llarga nevada diürna. Amb Carme Roca, qui em recita uns versos seus on l'eix de la metàfora és la lleugeresa de pètal de les flòbies, parlam de la bellesa de l'espectacle. Un altre amic em parla del pam de neu que hi ha a Gràcia i de la carretera tallada per pujar a Cura. Municipals i Guàrdies Civils conferencien al local de la policia. Madones acalades amb neu grisenc sobre els paraigües. A Petra n'ha caigut més d'un pam...

Després, tímida i pàl·lid entre els niguls, guaita una mica de sol. Neva i fa sol. Neva poc, aquí i allà caigudes blanques i fa poc sol, però neva i fa sol. He posat a la compactera les obres per a piano de **Jaume Mas Porcel** (1909-1993) interpretades per **Miquel Estelrich** al CD que obri la col·lecció Compositors de les Illes Balears que edita en bona hora un grapat d'institucions, fundacions i empreses. Són peces breus, variades, que comparteixen però una formosa claretat, una senzillesa d'aparència fàcil, amb un punt de serenitat i un altre de contemplació, de sentiment, que les fa molt agradables d'escoltar. Al llibret informatiu que acompanya la música hi trob un comentari, com un pròleg, de l'amic **Bartomeu Jaume**, que va ser professor d'Estelrich i que, em consta ha participat ja a enregistraments per la mateixa col·lecció que esper amb ganes.

Record ara el títol d'una obra del dramaturg pobler Alexandre Ballesster: *Massa temps sense piano*. Clar que tot plegat allò era una al·lusió a la manca de llibertats, de democràcia. Però em sembla escaient retreure-ho aquí. A la vila -una vila que, als anys 50 va tenir Orquestra Simfònica, que devia dirigir son pare de Tomeu Jaume- fa massa temps que no tenim piano. Un instrument musical, que és del que ara volia parlar, adequat per fer concerts i un lloc per fer-los. Clar que de piano de l'altre cap de la metàfora, tampoc no n'anam gens sobrats.

Per cert, hi ha símptomes que la Casa de Cultura de l'antic claustre avança lentament cap a ser, a la fi, més que un desig i una necessitat. Sembla confirmar-ho l'acord de

l'Ajuntament amb la Caixa per fer-se càrrec de la biblioteca, tancant així tota una època. O certa parida que sí que hi ha al pressupost municipal. Símptomes que segurament fan necessari i convenient començar a plantejar quina casa de cultura volem i necessita la vila. Abans que ells hi posin els que els doni la gana.

Al començament, posava **Maria Antònia Salvà** a Xipre. He tret la cita del llibre *Viatge a Orient* que acaba de publicar la Biblioteca Marrián Aguiló de les Edicions de l'Abadia de Montserrat i el Departament de Català de la UIB. Es tracta, bàsicament, del quadern o dietari de viatge, que M.A.S. va escriure durant la Peregrinació a Terra Santa a la qual va participar la primavera de l'any 1907 juntament amb Costa i Llobera, i que va ser com un creuer devot per Grècia, Turquia, Orient Pròxim i Roma.

De l'interès que aquest llibre fins ara inèdit de M.A.S. ha deixondit, basti esmentar les tres pàgines que li ha dedicat el suplement cultural del diari *Avui*. Articles (de l'editora del llibre, Lluïsa Julià, la poeta M.ªrta Pessarodona i l'escriptora Mercè Ibartz) que costa poc situar en la línia de vindicació, tenyida en part de feminisme, però també de raons literàries, de la poeta llucmajorera per part d'un grup ample i important d'escriptors catalanes, i que passa aquí per esmentar aquest llibre com el primer exemple de literatura de viatges escrita en català per una dona, i destacar-ne (a l'hora de definir-lo entre el quadern d'anotacions per garantir el record, el dietari o la prosa epistolar) com supera els vicis o restriccions "de tema femení" que s'imposaven fins al moment les dones dietaristes.

El lector contemporani ha de fer un esforç per deixar al seu lloc contextual, i a benefici d'inventari, bona part de l'estantissa religiositat de bonjesusets i relíquies que domina o ocupa la visita a Terra Santa, als nostres ulls extremadament ingènua, beatament supersticiosa.

El més destacable, devora algunes descripcions de paisatges vives i plàstiques, és el caràcter de document únic d'un moment excepcional i que va deixar solc i empremta

en la vida i l'obra de M.A.S. *Joestic fora de mi de tant de gust que hi pas*, escriurà tot just partir, i més en avant, a un dels passatges memorables: *Muntanyes acoblades, feixugues, que pel color i la forma semblen grans esqueses de camell, nos surten al pas, quantrapsant-se les unes a les altres. No podem desfer-nos d'elles. És una obsessió, una monotonia desoladora que fa pensar en l'eternitat... trobam un cap avall tan pendent que es fa precis davallar-lo a peu, i davallam cansats, baix d'un sol abrasador, entre grans remolins de pols aixacada pel vent i els cavalls qui corren desaforats. Tot això vist a través d'unes uieres fosques, amb el pantaix al pit, amb la covitja de la pols qui s'afica pel nas, per la boca i pels ulls, rodejats per tots de biduins colrats; quina fatiga, però quina fatiga més interessant! quin xalar, per mi, de trobar-me amb aquestes!*

La imatge que ens ofereixen fragments com aquests és ben distinta de la de la plàcida beata vella i sorda que n'ha compost l'hagiografia local, diferent, fins i tot, de la que mostra bona part de la seva obra. No hi ha dubte que M.A.S. va xalar durant el viatge, que aquesta fou una de les experiències més excitants i emocionants de la seva vida (llegiu els dos termes a consciència i sucant-ne els sentits, per favor). Encara llegim-la en deixar Jerusalem: *Adéu Jerusalem! La intensa vibració del teu record ofega en mi qual-sevol altre sentiment. O, abans, després de la visita a Natzaret: Les llàgrimes que m'humitegen la cara ara i tot, just de contar-ho, diuen més que qualsevol descripció.* Un fragment que Mercè Ibartz destaca també al seu magnífic i prou lúcid article per dibuixar el retrat d'una M.A.S. que calla sobre uns sentiments que li mostren una realitat d'ella mateixa ben distinta de la que la seva vida i el seu lloc al seu món li ofereixen i permeten.

I, devora aquestes consideracions, alguns moments senzillament magnífics com el de la visió del Nil on sí que ens mostra l'interior de la emoció, del trobar-se de cop veient allò que s'ha imaginat mil vegades, quan cultura i vida xoquen de cop i es confonen i abranden: *Oh, el Nil...! el Nil tan somiat... Moisès el*

bres de jones... La filla del Faraó... I la germaneta... Allò més que una llicó d'història fou tota una revelació de poesia... però el riu és el mateix, les mateixes aigües...

Tal vegada és l'excitació del viatge el que, deixau-me posar un punt malèvol, deixa escolar-se entre les descripcions de M.A.S. un grapat de jovencells més o menys anònims com el que anava en la barca quan navegaren pel Tiberiades: *Plou i embarcam de bell nou. Per la vorera hi ha baladres florits... Ve amb nosaltres un jovevet israelita que amb malencònica tonada canta cançons hebraïques. Al deixar-li jo les trompetes d'allargavista m'ha dit gràcies en llengua alemanya. Més en avant li he donada una taronja que ell ha pelada, oferint-me'n els primers grells. No em record del seu nom... Res més que això, però, amb tot, d'aquest moment i algun altre m'en sobta aquesta mena de tendra i impensada sensualitat, el punt de nostàlgia que sembla impregnar unes imatges que em fan pensar més en els joves dues en banyador de Blai Bonet o en algunes imatges de Toni Catany que en els tòpics ainacohenosos de la vestal pàtria.*

La publicació d'aquest document fins ara inèdit em torna a donar ocasió per esmentar la bona feina que fa la jove investigadora **Lluïsa Julià**. I la imatge que en resulta i la que es vindica, de l'escriptora com avançada del segle, com primera poeta moderna en català, tan distinta de les xorradetes locals sobre M.A.S. i la Verge de Lluç. L'edició, amb tot el material que l'acompanya fins ara inèdit, em fa pensar en tot el que no han fet els hagiògrafs locals oficials, en la casa museu que hauríem pogut tenir... I és llavors quan veig que, després d'haver-se aturat de nevar i d'un horabaixa gèlid però prou assolellat que ha anat fonent el blanc que vestia la serralada de Randa, arriba la nit, amb els seus presagis de més gelor.

Es fa hora d'acabar aquest capítol i quasi hem aconseguit arribar-hi sense esmentar-los a ells més que de forma incidental i indirecta (són

arreu, com les mosques, i com elles vénen de vell). Però no: l'altra dia no tenien majoria i el batle va decidir retirar de l'ordre del dia de la plenària algunes qüestions més delicades. Fins aquí encara ho podria entendre. El que impacta, però, és l'argument de profunda sinceritat política que li atribueixen els diaris: *Disfrut d'un equip amb majoria absoluta; per la qual cosa no tenc perquè perdre el temps en discussions.* Més clar aigua. Ja ho dèiem més amunt, massa temps sense piano, i massa poc interès per les melodies del debat i la democràcia en el seu sentit més essencial i fondo, veritable.

Massa temps sense piano, massa poc costum d'escoltar-lo i tocar-lo; però no vull acabar així, amb les símptomes de la crònica malura. Ahir vespre, a Sa Ràpita combatent el vent gèlid que ja arribava aixecant esbarts d'espines dels foguerons, una seixantena llarga de balladors dibuixaven la festa de les mateixes, les jotes, els recuperats fandangos... mentre no ens aturàrem de torrar i beure i conversar convidats pels animosos components d'Espirafoc.

I avui dematí, arrecerat a l'entrada del forn, un guiri cinquantí, mostatxet i cabells grisencs, jersei un poc hippy, es mirava la feta de la nevada mentre pegava lentes i un punt dissimulades calades a un porro considerable. La madona que sortia amb les dominicals ensaïmades i el pa dins el senallonet de llatra l'ha saludat per fer-li cas: *Hasia más de dies años que no hasia tanta nieve, en Lluchmayor.* Jo, no sé perquè, he recordat els remolins de flòbiles i calabruix que, l'altre any, caigueren damunt l'enterrament del Carnaval. El guiri ha somrigut beatíficament i, mentre la madona s'allunyava acalada contra el vent, la pluja i la neu, ha quedat allà, mirant i deixant-ho caure, embolcallat en una boira, quasi quieta dins la gelor de l'aire, de fum coent i dolcenc d'haixix mesclat amb tabac ros. ♦

Ho diu el diari

Un plat ben ple d'actualitat

Maties Garcias

Una de les virtuts de la premsa és que recicla gèneres i estils nascuts per a altres circumstàncies. Per això, en el diari, hi té cabuda des de la xafarderia fins al sermó però també la glosa d'arrel popular. En el Balears l'ha adaptada al paper escrit el mestre algaidí Llorenç Móra. Vet-ne ací una mostra dedicada a comentar uns fets recents:

El ple de Lluemajor

Jugant amb la democràcia
imposant el seu estil
dominant i caciquil
sense gens de diplomàcia,
sabent la poca eficàcia
d'aquell ple per dar-li fruit
retirà el batle, mig fuit,
els punts de l'ordre del dia,
perquè sense... majoria
era en lloc de ple... ben buit.

Parlant de glosadors, ens recordam de Miquel Sbert, que és doctor en la matèria, i que, en una entrevista a L'Arc, una publicació de la UIB, quan li donen a triar entre Buda, Crist, Epieur, Horaci o Mahoma, respon: "Mestre Antoni Lleó. I no és broma". La intervü, en les preguntes i les respostes, és plena de suc i bruc. El que no acab de veure clar és l'entradeta: "Miquel Sbert és un esgrimidor de la llengua; el nostre particular Cyrano" ¿I a què ve esmentar qüestions de nàpia en parlar amb el director general d'Ordenació i Innovació Educativa? ¿O és que la frase té més malícia i ens adverteix que hi ha un festejador (en Ferrer? en Mates?) que per si sol i sense l'ajuda del "nostre particular Cyrano" (en Miquel, que hi posa la feina i les paraules) seria incapaç d'haver els amors de la bella i dolça al.lota (l'educació de les Balears?) Que hi pensi qui vulgui i pugui.

Arran de l'edició del llibre de Maria Antònia Salvà *Viatge a Orient*, la memòria literària d'una estada a Grècia, Terra Santa i Egipte, i de *l'Espistolari de Miquel Ferrà a Maria Antònia Salvà*, compilat per Miquel Gayà just abans de morir, l'Avui dedica tres pàgines senceres del suplement de Cultura a l'escriptora de s'Allapassa. Hi signen col.laboracions Lluïsa Julià, Mercè Ibartz i Marta Pessarrodona. Contrasta la revalorització de la nostra escriptora que es detecta en els ambients culturals amb el desinterès que hi demostra la Casa de la Vila: enguany, rompent la tradició, ha deixat passar sense pena ni glòria l'aniversari del traspàs de la poetessa, esdevingut el 29 de gener de 1958.

De qui s'ha fet memòria a Ciutat és del metge i batle republicà de Palma Emili Darder, afusellat pels feixistes fa 62 anys. TeleNova n'ha emès un reportatge d'investigació històrica seguit d'una taula rodona en la qual ha participat el doctor Josep Tomàs Monserrat. Qui també treballa per impedir que l'oblit malmeti un llegat cultural important és el pianista Tomeu Jaume, que ha enregistrat un compacte amb l'obra

del músic romàntic Miquel Capllonch. Mentrestant, d'altres tenen obra nova: Miquel Bezares guanya el premi Llorenç Villalonga d'Edicions Di7 amb la novel.la *Susannes* i Miquel Mascaró presenta el film *Cap Blanc*. En un altre camp -l'Albufera-, Joana Xamena és nomenada directora del parc natural, però CC.OO. posa el crit al cel i duu el cas a la barra.

Els artesans també tenen el seu espai d'actualitat, ja que els trinxeters Josep Ordinas i el seu fill Lluç passen per les planes del Balears per mostrar el seu art en la matèria de fer trinxets, ganivets i gatzolls. Qualsevol d'aquestes eines serviria per anar llescant el pa de l'actualitat lluemajorera que han duit el diaris. Però, en el plat, ja no hi caben més sopes. ♦

EURO - IDIOMAS

Lluemajor

*Apreneu idiomes amb grups molt
petits amb professors amb experiència
natis i llicenciats*

Acadèmia d'Idiomes
Carrer Rei Jaume II, 48 • Lluemajor • Tel. 66 11 33

Cartes

Sra. Directora de la revista Lluçmajor de Pinte en Ample: li suplic la inserció d'aquest escrit a la revista que tan dignament dirigeix:

A Gaspar Oliver, batle de Lluçmajor Una anècdota a observar

És curiosa la vida: Lluçmajor, Palma, Calvià, i Marratxí contra la delinqüència. Reunió amb la Delegada de govern, els caps de la Guàrdia Civil i de la Policia Nacional. La foto i el reportatge està molt bé de cara a la galeria, però va sorgir una pregunta:

Explica el Batle de Lluçmajor, Gaspar Oliver, que passa a Lluçmajor? Indica els motius pels quals a la policia municipal li costa tant posar denúncies de qualsevol classe?

Explicui, Sr. Batle als seus votants que a Lluçmajor únicament paguen les denúncies les persones de bona voluntat, que els infractors reincidents, com que tenen ja assumit que no hauran de pagar res passen totalment d'aquestes denúncies.

Avisi que envia la policia a imposar l'ordre sense la més mínima intenció de complementar la seva actuació a través dels òrgans de l'Ajuntament. Digui, sense mentides, quantes denúncies s'han posades a Lluçmajor durant aquests set anys de govern del PP i quantes se n'han cobrades, però presenti l'estadística real, sense falses xifres ni excuses. Així la gent sabrà, perquè hi ha tants de joves sense placa al ciclomotor, que circulen sense case i en direcció prohibida fent brusques. També sabrà, perquè els carrers del terme estan plens de cagarades de ca, perquè hi ha tants de locals que fan renou, perquè els cans molesten fent renou a la nit i, a pesar de les denúncies dels particulars, no es cerca cap solució als problemes.

I passant a altres temes més importants i greus, explicui

quantes obres de les que li arribi l'ordre de demolició pensa efectivament fer complir.

Informe que la policia, quan es troba amb un conductor ebri, l'ha de traslladar a Palma, deixant el seu servei al terme, per fer-li la pertinent prova d'alcohol. Amb poques paraules, justifiqui la seva covardia i descontrol i els interessos que l'han duit a actuar d'aquesta forma.

Segurament al poble li farà rialles saber que a Lluçmajor és igual el que diguin les ordenances i la resta de normativa, això és totalment indiferent, sempre han estat inaplicades, llevat de casos molt puntuals i específics. A Lluçmajor es compleix totalment l'eslògan de la ciutat, però el que el va escriure s'oblida del tros final: **Lluçmajor, el millor, per a l'infractor.** Aquí els infractors juguen amb avantatge damunt els que no ho són mentre que aquests són els vertaders perjudicats.

Canviant de tema, explicui també que el superàvit de l'Ajuntament no és perquè se cobrin tots els conceptes que aquest té dret a recalcular sinó perquè va trobar una solució meravellosa, màgica, inclosa dins el seu programa, que es no augmentar impostos, sinó duplicar-los. Si en lloc d'amagar aquests petits detalls sense importància els fa públics, la gent s'explicarà moltes coses que, sense aquesta informació són inexplicables.

No parlaré ja de la forma de combatre la delinqüència, aquest serà tema per a un altre dia. ♦

Un desenganat

Adéu Rosa!

Adéu, Rosa! Guarda'm lloc entre tu i la Felipa. Mentrestant jo acabaré la fita que tenc encomanada, en poesia? o en prosa? Déu sap si la veuré acabada.

11 de novembre de 1938: se'n va anar una germana de 21 anys. Els vuit dies vaig veure regalimar llàgrimes a les galtes del meu pare mentre fèiem una funció.

11 de gener de 1999: tu també m'has fugit; amb 82 anys, i vuit dies després he fet funció sense tu, i les meves llàgrimes mo m'han deixat veure els personatges que feia conversar.

Tot allò que fareu a un germà vostre a mi m'ho fareu. Tu vas trucar a la meua porta, i jo, Senyor, us vaig obrir, és el consol més sublim que s'experimenta quan s'ha complert la voluntat del Senyor.

Als meus estimats infants: la Rosa se n'ha anat, però en Joanet ha quedat.

A tots els que m'han volgut consolar, els en don les gràcies perquè ho van aconseguir. ♦

Joaquima Faidella

Descomptes fins
al 40%

Pl. Espanya, 39 - Telf. 12 10 00 - 07620 LLUCMAJOR (Mallorca)

SOCIETAT

Xerrades de cafè

Més d'allò mateix

Un que escoltava

- Com acabarà aquest rebombori que s'ha armat amb l'anomenada moratòria urbanística, o PGOU o DOT, i altres sigles?

- Ja ho dius bé, i tot vol dir el mateix, i tot es podria reunir en una.

- I quina seria aquesta?

- Pipí...

- Sobretot ara que s'acosten les eleccions, que ja comencen les bregues i les desqualificacions, i tots es proven a veure qui és més ecologista, qui estima més la terra i qui vol més protecció per a la nostra illa.

- La veritat és que ja comença a ser hora que s'aturi aquesta invasió d'alemanys i d'estrangers, que vénen a viure a Mallorca, perquè ben aviat els mallorquins no hi cabrem.

- El que és fotut es que com ara s'anomenen ciutadans europeus i poden votar a les properes eleccions municipals i autonòmiques, no vull pensar les facilitats que els donaran als estrangers de la Unió Europea, amb tal que votin el seu partit.

- I també tenim un altre greu problema, i és que com que les finques agrícoles no són rendibles per cultivar, és normal que molts propietaris les venguin a qualsevol estranger que les pagui a bon preu.

- I això també contribueix a un augment d'habitants a l'illa.

- Saps què han fet amb l'illa? Que moltes cases velles sense habitar de Lluçmajor, han doblat el preu de venda.

- I això és dolent?

- Per als venedors, no, però que com que només es podran comprar per part dels alemanys o per altres poques persones afavorides econòmicament, els més pobres hauran d'esperar les rebaixes.

- Sou massa pessimistes, perquè les rebaixes també han arribat, ja que els interessos no poden ser més baixos del que ho són ara...

- També s'ha de tenir en compte els solars de les urbanitzacions de la costa llucmajorera que no són edificats, perquè ara diuen que suspendran aquestes urbanitzacions...

- No t'ho creguis, això suposaria pagar molts de milions d'indemnitzacions.

- N'hi ha que diuen que es poden suprimir sense pagar-ne cap, d'indemnització.

- Això, no s'ho creu ni el més ignorant...

- El que dèiem, tot és propaganda electoral.

- No foteu...! Qualque cosa bona sortirà d'aquesta campanya, perquè tots els partits polítics ja estan d'acord que s'ha d'aturar l'augment de població a Mallorca.

- Sí, el problema és com...

- I a gust de tots.

- Això sí que és impossible... ♦

N.I.F. B 07814650

FONTANERIA LLUCMAJOR S.L.

Instal·ladora Autoritzada núm. 375

**Instal·lacions sanitàries - Calefacció
Piscines - Aire condicionat**

*Amb calefacció i aigua
calenta sanitària*

*Si teniu qualque problema
cridau-nos.*

Estam al vostre servei

C/. Ciutat, 14 - Tels.: 66 00 53 - 989/17 05 70
Lluçmajor

ASSEGURANCES

Agència Lluçmajor

Ramon Nicolau S.L.

(Peugeot)

ZURICH

C/. Marina, 104 • Tel.: 971 66 05 21 (Lluçmajor)

Jaume Gost

Compra - Venda Antiquitats

C/. Aragó, 310 Baixos (Palma)
Tels. 971 47 51 44 - 907 36 58 45

De noms i de llocs

(LX)

Els Establits de Païssa

C. Calviño
F. Jaume
J. Jaume
J. Monserrat
A.M. Monserrat
F. Mut
Fotos: C. Julià

Llorenç Oliver i Sbert de Can Marroig nat dia 16 d'abril de 1929 i natural de Lluçmajor és l'informador d'aquest mes. Ell ens parlarà de quan es va establir la possessió de Païssa i de quina manera es va fer.

Quan es va establir Païssa?

Crec que es va establir el mateix any que jo vaig néixer, l'any 1929. L'establiment es va fer a partir de dividir una part de la finca en trossos d'1, 2, 4 i 6 quarterades; cada un dels establimentadors comprava el tros segons allò que ell podia pagar. Tret d'un establimentador que en va comprar 18 quarterades la majoria en compraren trossos més petits.

Quins són els establimentadors que vós recordau?

Els establimentadors que jo record i que

Llorenç Oliver i Antònia Obrador

podem situar en el mapa són els següents:

Cas metge París, Can Cullera, Ca n'Ignasi de sa Cova, actualment Can Bartomeu Tomàs, Can Miquel des

Jutjat, Can Mateu Barca, Can Terrolleta, Can Baralleta, Can Lluç Barca, Ca l'amo Antoni Rubins, Ca na Poumena, Ca na Bessona, Ca mestre Laureano Miquel, Can Patró, Ca na Puigserver, Can Marroig, Ca na Pageda, Can Pastera, Ca mestre Pere Antoni Carabassot, Ca l'amo Antoni Carro, Ca na Colava, Can Bulla, Cas Balitró, Ca na Joana Tendra, Cas metge Caldés, Can Josep Dai Dai, Can Robeta, Ca madò Tofoleta, Ca na Nyacles, Can Carreteret, Cas Coxiner, Ca l'amo Rafel de Son Veri, Ca na Pieres, Can Serra, Ca l'amo Joan Carro, Can Pere Gabrieleleta, Can Bartomeu Caganya, Can Bunyolí, Can Xim, Can Gregori Carreter, Ca n'Andreu, Can Font, Can Guillem.

Com era Païssa quan es va establir?

Era una extensió de terra sense cap paret i cap arbre. Cada un dels establimentadors tancà el seu tros amb les pedres que hi tragué. Nosaltres llevàrem la terra del camí fins arribar al fort i la tiràrem dins la finca, férem les parets de les pedres que traguérem al fer els clots per sembrar els arbres. Els ca-

Can Marroig (Païssa)

- PAÏSSA
1. es Figueral de Moro
 2. es Botlo de s'Era
 3. sa Tanca des Verros
 4. ses Figueretes

- ESTABLITS DE PAÏSSA
1. Ca na Toninaia Rafelina
 2. Can Miquel des Jutjat
 3. Can Matcu Barca
 4. Ca l'Amo en Joan Robins
 5. Ca l'Amo en Toni Robins
 6. es Pinarret de na Puigserver
 7. Can Toni Carro

mins que es feren són dels establidors no són municipals.

Quan compràreu el vostre tros?

Nosaltres el compràrem quan es va establir, com ja he dit abans devers l'any 1929, encara que l'escriptura pública consta de l'any 36. Fèrem la caseta des cap de quatre anys. A la banda de la caseta hi havia una garriga que traguérem per poder-hi sembrar ametlers. La vàrem treure el meu padrí i jo, de cada caramull de pedres que fèiem em donaven quatre cèntims.

Recordau qui fou el parededor que va fer les parets seques?

Sí, la majoria foren fetes per en Miquel Rafal, un bon amic del meu germà.

Quines classes d'ametlers sembràreu?

Sembràrem verederetes i menons, més ben dit sembràrem quatre fileres de verederetes per una de menons. En posàrem més de verederetes perquè són bons de tomar però s'ha de dir que són uns ametlers molt senyors, no treuen tanyades i es fan molts alts. En arribar el temps de tomar ametlles érem 3 o 4 homes damunt els arbres i un parell més davall. Mon pare tenia el pensament que els ametlers no do-

nen el seu màxim rendiment fins que no fa quaranta anys que són sembrats. Jo pensava d'una altra manera i els vaig fer coronar l'any 1963. A partir d'aquell any feren moltes més ametlles.

Davant la caseta hi ha una era i una bassa, ens podríeu explicar-ne el motiu?

Quan havíem acabat de batre anàvem amb les bísties a cercar alga a s'Estanyol. Partíem devers les quatre per no tenir massa sol cap a s'Estanyol, carragàvem el carro d'alga i tornàvem per Son Marrano, Es Rafallet, per davant les cases de Païssa fins arribar a ca nostra. Amb l'alga tapàvem l'era, n'hi posàvem un gruix de devers un pam, feia falta anar dotze vegades a cercar-ne per a poder-la tapar tota ja que era molt grossa. L'alga servia perquè no s'hi posassin cucs ni cap altra cosa. Anar a cercar alga era una feina i per aquest motiu fèrem la bassa per a poder regar-la un poc, això és la raó per la qual hi ha una bassa devora l'era.

Que sembràveu?

Sembràvem faves, ordi, civada, blat, també fèiem dos soles de llençies, dos de ciurons i dos de xitxeros per al nostre consum. El sembrat el segàvem amb la falç i amb el volant (falç més grossa) que retia més. Segàvem amb dues bísties, una anava fermada als braços del carro, duia el timó de la màquina, l'altra anava fermada amb unes cadenes als ganxos de sa collera.

Romaníeu tota la setmana a fora vila?

No, segons la feina que hi havia per fer. Amb mon pare normalment hi romaníem tota la setmana quan havíem de fer gorets, sembrar, etc. Jo quan em vaig casar hi solia estar tota la setmana des del mes de desembre fins el mes de març.

Com era la terra dels establits?

N'hi havia de més bona i de més xereca però es pot dir que tot l'establit té bona terra.

Des d'aquestes pàgines volem agrair a Llorenç Oliver i Sbert la seva informació i donar-li les gràcies pel bon berenar que ens va preparar. Gràcies. ♦

FABRICA DE JOIERIA GARAU

(Ca'n Caieta)

Fabricant Illes Balears 030

Només es fabrica amb or de primera llei (18 K)

26

14 de febrer
DIA DELS ENAMORATS
Descompte especial
Dissabte 13 i diumenge 14
obert tot el dia

Gargantilla Coucho
2.390
14,31 €

Delfin/Oso unidad
3.990
23,89 €

5.500
32,91 €

2.490
14,91 €

11.990
71,80 €

Ficante
4.490
26,89 €

7.500
44,91 €

7.500
44,91 €

6.900
41,32 €

5.990
35,87 €

Unitat
7.990
47,84 €

3.790
22,69 €

5.390
32,27 €

5.390
32,27 €

Todas las joyas 18K P18K
realizadas en oro de
750 milésimas de 11 ley.

C/. Born, 29 - Tel. 66 04 03 - LLUCMAJOR

Confraries de Setmana Santa a Lluçmajor (I)

Llorenç Mascaró Company

Com cada any, en el mes de març o d'abril arriba la Setmana Santa; sense dubte uns dies desitjats temps enrera per la majoria de nosaltres, per a poder disfrutar d'un ben merescut descans, per a disfrutar de la muntanya o de la platja, de viatjar i conèixer nous llocs, nous costums i tradicions. Sense dubte la Ciutat de Lluçmajor conserva interrompudament des de fa anys una tradició de les més estimades per a tots els llucmajorers i residents a la nostra ciutat com és la Setmana Santa.

El Dijous Sant i el Divendres Sant, les confraries són puntuals; no falten a la seva apreciada i desitjada cita anual. Són aproximadament unes 900 les persones, entre confreres i la Banda de Música que participen activament en ella. Cada any són més els llucmajorers, gent dels pobles veïns, peninsulars i estrangers que la visiten. Demanen, tenen ganes de saber al respecte; de les confraries, dels estandards, dels passos de la Setmana Santa; una de les millors, sense dubte de l'Illa, de la nostra estimada roqueta. Hem d'esser realistes, conscients, i tenir el peu al terra al mateix temps. No és la millor, sense cap dubte n'hi ha d'altres que ens superen, hem de millorar, superar-nos any a any. I ara, a les portes d'un nou segle, d'un nou mil·lenni, és un deure, molt possiblement una obligació per a tots nosaltres el conservar i potenciar la nostra estimada Setmana Santa Lluçmajorera, i si és possible a un futur no molt llunyà fundar noves confraries.

L'any passat una vegada acabada la Setmana Santa va sorgir una idea, un desig. Avui una petita realitat: Contestar a la majoria d'aquestes preguntes formulades tant pels llucmajorers com pels visitants.

Tal vegada no sigui la persona més adequada per escriure aquestes humils paraules, sincerament crec que hi ha gent més documentada i preparada que un humil servidor; amb l'ajuda d'un reduït grup de confreres que han facilitat tota la seva important i valuosa aportació i fet possible engrandir; pulir i perfeccionar al mateix temps l'arxiu particular; i a petició d'un bon nombre de persones, a partir d'aquest número (i per espai de 4 mesos) la revista "Lluçmajor de pinte en ample" vos anirà aproximant a ella, publicarà una breu història de cada una de les confraries que participen a la procesó del Dijous Sant i del Divendres Sant, al mateix temps que reproduïrem els estandards i tots els passos que participen en ella. D'una manera simple, resumida i detallada de la millor manera possible anirem fent un breu repàs a la història de cada una de les confraries. A la seva indumentària, estandards i passos.

Grup de confreres amb el seu fundador, reverend Guillem Torrens i l'econom Miquel Siquier. 1964 (cortesia d'Esteve Cirerol Puig)

Com el lector molt bé pot comprendre es podrien escriure una innumerable quantitat de pàgines, i al mateix temps il·lustrar-les amb fotografies; antigues i actuals; de professionals o d'aficionats. Són també molt els escriptors i historiadors que han escrit articles al respecte i que tal vegada han quedat a l'anonimat; alguns sí sortiren al seu dia a la llum pública. Els poetes, no han quedat oblidats, són molts els que han dedicat els goigs, els poemes, les poesies a la Nostra Setmana Santa.

Senzillament, amb l'ajuda de les distintes confraries de la Nostra Ciutat i de la Banda de Música hem elaborat aquest humil treball, amb l'única intenció de donar-vos a conèixer la nostra tan estimada Setmana Santa.

Voldria agrair a Fotos Clar, la seva amabilitat, amb la recerca de les fotografies que il·lustren aquestes pàgines de l'importantíssim i valuós arxiu fotogràfic i a na Coloma Julià, per fotografiar tots els estandards.

SPORTS

ca'n salom

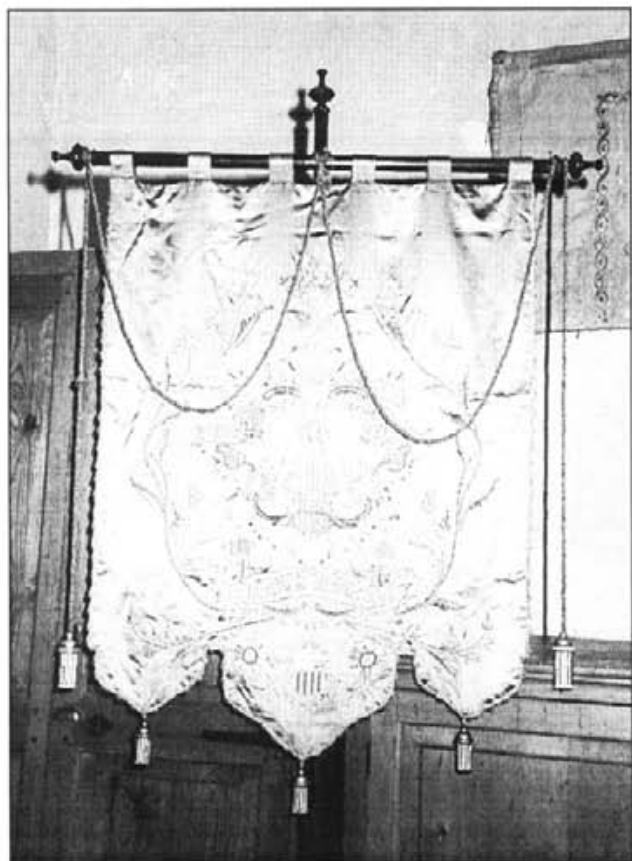
Sabates

Infantil i juvenil

(Talles 18-40)

C/. Músic Joan Xamena, 12 • Lluçmajor

Estendard de la Confraria de Penitents de la Nostra Senyora de Gràcia

La Verònica

Nota: Voldria demanar disculpes a les distintes confraries i a la Banda de Música de Lluçmajor, ja que per motius d'espai i de compaginació d'aquesta revista (altres seccions ho demanen), no es mantindrà un ordre de publicació; es a dir, NO es tindrà en compte en cap moment l'antiguitat de la confraria, ni l'ordre que ocupen durant la processó. Gràcies.

Confraria de Penitents de la Nostra Senyora de Gràcia

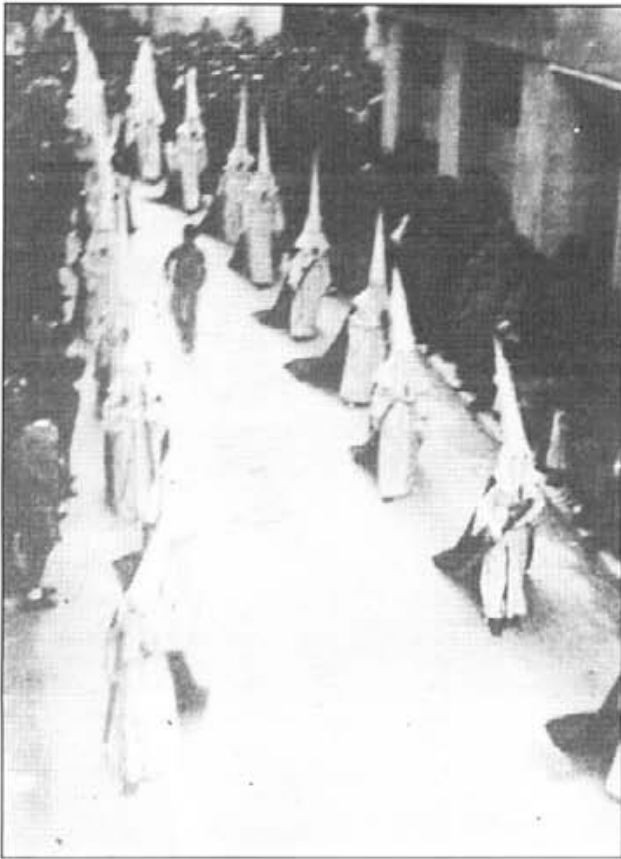
La confraria de penitents de Nostra Senyora de Gràcia va ser fundada l'any 1964 pel reverend Guillem Torrens Mut, que va ser vicari de la Parròquia de Lluçmajor; ell, veient els sentir Marià i la devoció que la Ciutat de Lluçmajor sent cap a Nostra Mare de Déu de Gràcia, va decidir crear una confraria de penitents perquè la gent de Lluçmajor pogués manifestar a través d'ella el fervor Marià. El nom de la confraria va ser en honor de la imatge del Santuari de la muntanya de Randa, la de Nostra Senyora de Gràcia, tan venerada en aquesta Ciutat. És una organització de caràcter laic i expressió de religiositat popular. Conserva des d'anys enrera una línia exemplar i model a seguir. A l'actualitat consta amb un centenar de confreres.

Indumentària

Hàbit blanc, cenyit per un cordó trencat blanc, amb tres nuus, capa blava celest amb el distintiu de la confraria a la part esquerra de la capa (escut marià, amb fons blanc, i les lletres A M brodades en vermell i or; amb una corona amb els mateixos colors). Careputxa blanca, amb la creu de Santiago, a la part frontal. Aquesta creu serà de color

Nostra Senyora de la Pietat

Confreres de la Confraria de Sant Miquel, desfilant arrossegant la capa a la processó de la Setmana Santa de l'any 1943. (cortesia de Maria Tomàs Lizana)

Estandard de la Confraria de Sant Miquel

blau celest del mateix color de la capa. Guants i calectins blancs. Sabatilla blanca i llisa; sense cap tipus d'ornaments ni color. A partir dels catorze anys és obligatori dur un ciri cromat amb bombeta encesa blanca.

Estendard

Color de cel, amb la imatge de la Mare de Déu de Gràcia, envoltada de flors amb fils d'or. Data del 1964.

Fanals

Disposa de 2 fanals, amb distintes il·lustracions.

Passos

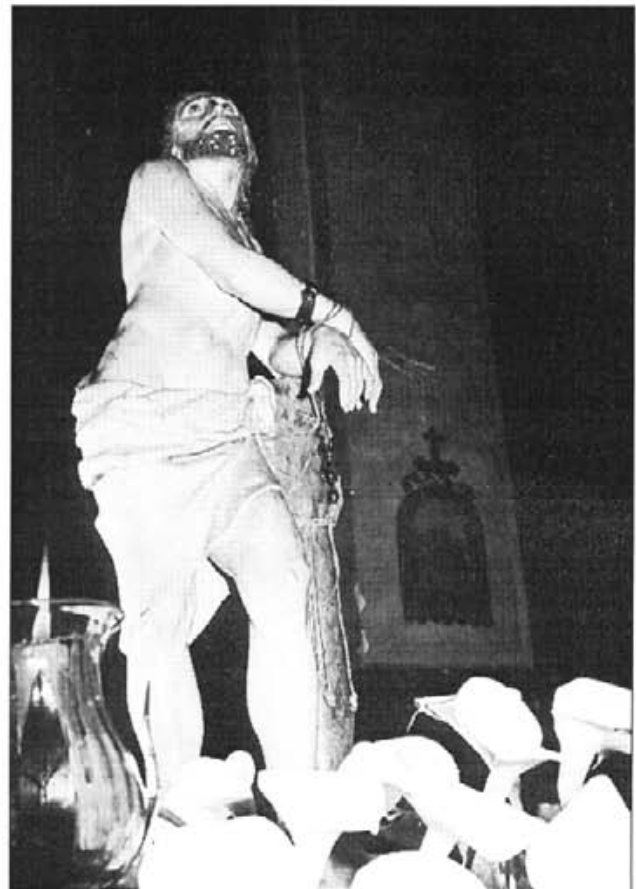
Dijous Sant: Desfila amb la Verònica.

Representa l'anada al Calvari i la Trobada amb na Maria Magdalena, quan li eixuga la cara. Consta de 3 figures, un Crist, la Verònica (na Maria Magdalena) i un Butxí (Soldat).

El Crist porta una túnica lila, cenyida amb un cordó groc i coronat d'espines. La Verònica, vestit verd, amb un guarda-pits marró i un tocat blanc. Butxí, amb gorra d'estil àrab de color blanc; pantalons curts fins als genolls de color de cel i una brusa de color groc. La tovallola que té a les mans és de color blanc.

Desfila amb una plataforma amb rodes, amb faldilla color de cel.

Divendres Sant: Desfila amb la Imatge de la Nostra Senyora de la Pietat. La Verge va vestida amb un vestit de color marró clar, amb un mantell cel; amb el Bon Jesús mort damunt els seus genolls, recentment davallat de la

Crist assotat

Creu, d'on penja un llenç de color blanc.

Desfila amb la mateixa plataforma de la Verònica.

Aquesta Imatge de la Nostra Senyora de la Pietat, es pot visitar a la Capella de mà esquerra, a la Parròquia de Sant Miquel Arcàngel a Lluçmajor.

Confraria de Sant Miquel

La devoció a l'Arcàngel Sant Miquel, patró de les milícies celestials, és de les més arrelades dins el nostre poble; tant és així que les primeres esglésies ja tenien per patró a Sant Miquel. També la festivitat de Sant Miquel és el punt d'arrancada de les nostres ancestrals fires. L'actual confraria de Sant Miquel va ésser fundada l'any 1941 per Joan Tomàs i Roig de Can Meco, director i fundador al mateix temps del que va ésser també Col·legi Privat de Sant Miquel.

La confraria va néixer com un dels actes religiosos al qual els alumnes d'aquell centre estaven obligats a participar-hi, com era adequat a l'època que els va tocar viure. Quan el Col·legi va desaparèixer la confraria va minvar considerablement, la majoria d'ells passaren a formar part de la Confraria de Penitents Joventut Seràfica. Els darrers anys la Confraria de Sant Miquel ha començat a florir novament i a augmentar considerablement el número de confreres; gràcies a la gran labor de la seva directiva jove i amb ganes de lluitar.

La confraria de Sant Miquel és una institució religiosa que ara com ara pertany a la Parròquia de Sant Miquel Arcàngel de Lluçmajor. A l'actualitat consta amb uns 30

confreres.

Indumentària

Túnica blanca amb vius i botons de color vermell, els botons comencen a la cintura fins a baix amb una distància de 10 centímetres, els vius van voltant la màniga a una distància de 4 centímetres; un cordó de seda a la cintura també de color vermell amb tres nusos a un cap i dos a l'altre, una capa negra; la caputxa blanca amb el mateix viu vermell com hem explicat abans i a més al centre d'aquesta hi va un escut format per l'Arcàngel Sant Miquel i l'escut de la Ciutat de Lluçmajor; les sabates han d'ésser negres, i el ciri i guants blancs.

Estandard

Va ésser recuperat i es va restaurar l'any 1996. És un medalló de l'Arcàngel Sant Miquel, amb uns brodats de fils d'or. El fons ras blanc, amb una guirnalda daurada de remat i a la part d'abaix uns floccalls daurats. Damunt el medalló hi ha una inscripció: Col·legi de Sant Miquel. A la part de darrera esta folrat de domàs vermell.

Passos

Tradicionalment treia la Imatge de la Pietat. A l'actualitat el Dijous Sant treu el Crist assotat, amb plataforma de rodes. El Divendres Sant, no treu pas. ♦

SYYP
SERVEI I PREU

**Provau la nostra marca
CONSUMER**
**Vos agraïrem que ens doneu
la vostra opinió**

Testimonis documentals de la nostra història

Sebastià Cardell i Tomàs
Bartomeu Font i Obrador

(XXI)

Població i produccions llucmajoreres l'any 1818

L'administració municipal pren gran importància al primer quart del segle XIX. Per una part tenim al nostre arxiu, al fons administratiu, la collita de l'any 1800 que a més dels cereals i llegums, hi ha també les garrofes, el vi, la llana, el formatge, la mel i la cera; les figues, les ametles i el bestiar de trossada, de llana i porcí. Aquest document és interessant si tenim en compte també la collita de l'any 1818 que ara donam a conèixer. Recordem que fou l'any 1818, precisament, quan sortí a llum el *Apeo i avaluación general del capital y productos específicos de todas las tierras, edificios y propiedades de dicha villa*, document d'importància que es conserva a l'ARM, D 1527 allà on es veu el nombre d'edificis, 1.552, molins de vents, 34, el pinar 217 hectàrees i la selva, 16.021 hectàrees. D'aquest

document ja es passa a la sequera del 1825 en el qual el batlle fa una representació al Rei i li notifica la desastrosa situació econòmica per a les 7.000 ànimes, la població de la nostra vila; la tercera part era de pobres de solemnitat i amb ells, més de tres quartes parts, els jornalers, ja que es reduïa a un petit nombre els veïns propietaris que podien subsistir amb la renda dels seus béns.

Provincia de Mallorca. Partido de Palma. Villa de Llumayor

Estado que demuestran la poblacion, y cuarteras de trigo, centeno, maiz, cevada y avena, y las arrobos de patatas, cuarteras de aceyte y cuarteras de vino que se recolectan en el presente año de 1818, con expresion del número de cuarteradas de tierra destinadas al cultivo de cada uno de estos objetos, sus consumos en siembra y alimento hasta la cosecha venidera, y cantidad que sobra ó falta de cada uno, y destino donde se compra ésta y vende aquella.

Poblacion: vecinos 1551; almas: 6.883; varones: 3.298; mujeres: 3.585.

Caballerías labranza: 1.500; destinadas á la arriería: 70; destinadas a huega y cría: 450

Articulos de cosecha:

Cuarteradas	Cosecha siembra	Consumo siembra alimentos	Sobra	Se vende	Falta	Se compra
Trigo	5.300	6.893	6.300	25.000	26.407	Sa Quartera y Palma
Centeno						
Maíz						
Cebada	2.300	15.962	3.350	12.000	612	Sa Quart.
Avena	3.000	12.121	4.000	13.000	4.879	Sa Quartera y Palma
Patatas						
Aceyte						
Viña	1.060	14.850	6.300	8.550	Palma	

AMLL, SM ♦

LLUCMAJOR

SERVEIS

INFORMATICS S.L.

LL
I

C/. Major, 107 - 07620 - Lluçmajor

Tel./Fax 12.07.97 - Mòvil 909.78.42.20

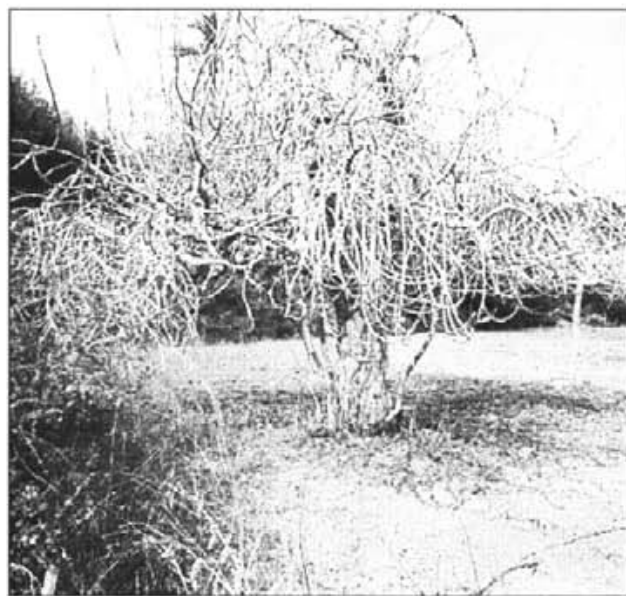
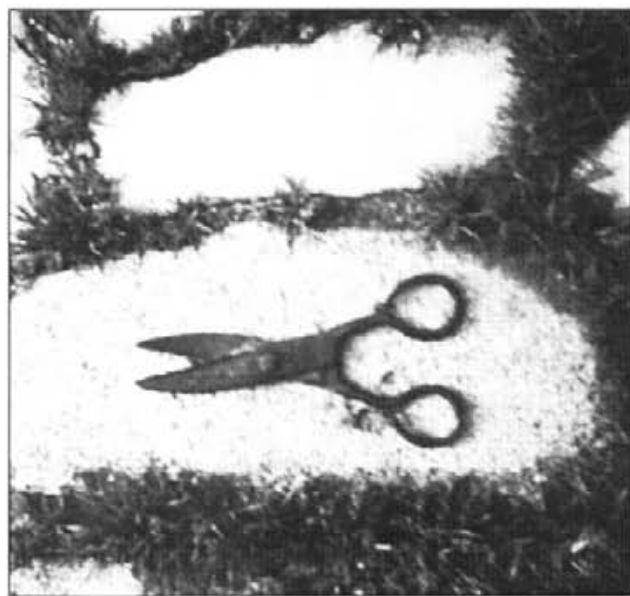
DOLÇ I SALAT

FRUITS SECS • CONGELATS
POLLASTRES A L'AST

Plaça d'Espanya, 8 - Tel. 66 24 06 - LLUCMAJOR

Estisorers: sobre l'honor i el bestiar

Llucmajor, 1805

Bartomeu Prohens Perelló

L'escriptura és sobretot una memòria artificial, escriu Lévi-Strauss; i aquesta observació, un tòpic si se separa del context en què l'antropòleg l'introduí -l'escriptura com a instrument de transformació social i com a eina de poder- ens remet a la producció del record, a la creació de marques que delimiten els camps de propietat. En aquest sentit es pot ampliar el significat de la paraula i incloure el tatuatge, els dibuixos sobre pedra i fins i tot les línies del ball que es marquen sobre la terra dins la categoria de l'escriptura. No hi ha societats sense alguna mena d'expressió gràfica i, des d'aquesta perspectiva no és retòric afirmar, com feren Deleuze i Guattari a "l'Anti-Èdip", que "la parla pressuposa l'escriptura". Vegem un exemple de doble relació entre la marca i la consciència: en aquest cas, per una part els senyals de propietat amb els que els propietaris de bestiar del segle XIX marcaven llurs animals i obligaven a reconèixer-ne l'origen, i per altra el text de denúncia com a intent de producció d'un altre tipus de senyal, la taca deslegitimadora de l'estigmatització. Un sumari obert el mes d'abril de 1805 ens pot servir d'exemple del que fou la justícia perifèrica a la Mallorca forana de finals de l'Antic Règim. A més a més, ens permetrà recuperar una paraula -si és que s'ha

perdut, que crec que sí- i entendre alguns dels mecanismes del poder en aquella societat.

El mot esmentat és "estisorer", i l'empraren aleshores els germans Joan i Llorenç Llompart, com a ofensa verbal, per tal de descriure les activitats d'uns membres de la família Portell. Curiosament, el significat d'aquesta paraula ens remet als orígens de la justícia i de la propietat -categories socials que no es poden dissociar-, i ens aclareix què entenien els llucmajorers d'aquella època, o què volien entendre, per honor. Estisorer, es va dir durant la instrucció del sumari, significava lladre de bestiar, ja que aquells delinqüents canviaven amb unes tisores les marques de propietat de les distintes finques, és a dir persenyaven -tornaven a senyar- els animals que volien prendre. Un estisorer procurava transformar els senyals d'identitat d'un animal, i alienar-ne d'aqueixa faixó la seva propietat. Era un càrrec greu, sobretot llançat contra el difunt pare del germans Portell. Per descomptat cal analitzar el context de l'acusació, i el curs del procés, així com de la sentència.

L'origen del conflicte entre els Llompart i els Portell (de Son Noguera des Frares i de Cugulutx respectivament) foren unes paraules dels segons sobre la manca de cura que demostraven els primers pel que feia al bestiar. Evidentment seria difícil destriar qui

començà primer, si és que això importa, però el motiu de discòrdia era que unes figueres de Son Noguera, segons els Llompart, havien patit força per culpa dels animals de Cugulutx. Salvador Portell, disgustat per aquella observació, li recordà a Llorenç Llompart que ell no havia guardat els seus pores en tot l'any, i que allò era tenir poca vergonya. La referència a la manca de vergonya fou el detonant, ja que just a continuació Llompart li replicà: "tu has de parlar de poca vergonya, que no n'heu tengut mai. Sou uns estisorers".

Abans de la denúncia hi hagué encara un intent de reconciliació pacífica. Es féu una reunió a la casa del notari i escrivà reial de Llucmajor, Bartomeu Thomàs, en presència del batle, Sebastià Frígola. Tot i això, en comptes d'aconseguir una entesa, els quatre protagonistes encara s'engrescaren més en la baralla dialèctica. Els Llompart asseguraren no haver-los dit lladres, però Salvador Portell recordà que havien afirmat que eren "estisorers", que era el mateix. Aleshores fou quan Llorenç Llompart digué que si ells no ho eren ja ho era son pare. Fou la ruptura definitiva. El notari Thomàs, que desconecia el significat de la paraula, va fer algunes averiguacions: "y después se informó el testigo qué quería decir la palabra "estisorer", por ignorarlo, y le dixeron que era lo mismo que ladrón de ganado, por ser regular

variar las señas al ganado hurtado con unas tixeras..." (1)f.8v)

Les defenses

Els germans Portell decidiren fer la denúncia. Calia aclarir que no la feien per "malícia", sinó per tal de defensar l'"honor vulnerat" de la família. En general, els testimonis coincidiren en els fets. És potser significativa la declaració del batlle. Durant la reunió que feren a la casa de l'escrivà reial, un dels Portell s'havia queixat que "era una vergonya no guardar el bestiar", i Llorenç Llompart observà a continuació que anessin "a demanar a son Taixequet dels Portells", comentari que no feia sinó donar més força a l'acusació. Els denunciants fonamentaren així llur inculpació: era molt perillós deixar passar aquell insult sense demanar una explicació, ja que "estisorer" no era una paraula innocent que es pogués pronunciar sense esperar conseqüències: "Esta expresión, así como suena, no demuestra la malícia que encierra, pero lo cierto es que en este pueblo equivale a un ladrón de ganado, pues quiere decir que con las tixeras se le quitan y ponen las señas que quieren, y dan a entender que el que era de otro es suyo (...)" (f.12). A més a més, una vegada els Llompart havien calumniat la memòria de llur pare i sembrat el dubte a Lluemajor, els agraviats ja no podrien gaudir de tranquil·litat. El bestiar era fàcil de perdre, i molta de gent començaria a sospitar d'ells. Acusar-los d'estisorers era greu perquè minava la confiança dels veïns i destruïa la seva reputació. L'honor, per a ells, tenia per tant una força pràctica: els possibilitava la bona entesa amb els veïns, que estaria en perill si no reivindicaven llur innocència. La denúncia, podem concloure, tenia per objectiu rentar una taca, pensenyar-se de la marca que els havien volgut posar.

Els Llompart, naturalment, també tenien arguments, però la veritat, no semblen tan convincents. En el document de defenses, asseguraren que aquella denúncia no podia ser "sense malícia", i que en realitat era una venjança. De fet, digueren, no hi havia cap motiu per fer tant de renou. Els Portell només volien que es parlés d'ells, circumstància demostrada pel fet que foren ells qui començaren a insultar-los, dient que eren uns poca-vergonyes. "... y es bien sabida la regla de derecho que la injuria verbal se compensa con otra injuria verbal, y el no tener verguenza comprehende toda especie de

crímenes, y de esta conformidad son los querellantes los culpados..." (f.15) A més a més, la paraula de la discòrdia no era tan perillosa com els denunciants volien fer creure: "... lo de "estisorers" es una palabra equívoca, y se puede tomar en varios sentidos, a diferencia de las que se han dicho a los deponentes, y en efecto los visibles de la villa sin explicárselo no lo comprendieron, qué haría la gente plebeya, que va mucha diferencia si se les hubieren dicho ladrones expresamente..." (f.15v) L'argument més fort, pel seu pragmatisme, era que amb un procés legal com aquell era molt difícil que uns veïns es reconciliessin. Era per tant contradictori afirmar que no hi havia malícia i alhora fer una denúncia.

Les rèpliques

En el torn de rèpliques els Portell insistiren en les mateixes raons. Quan digueren que els Llompart eren poca-vergonyes es referien només a la poca cura que tenien del bestiar, i era un comentari que solament volia descriure uns fets objectius ja que els havien perjudicat amb la manca de control que tenien sobre els seus animals. No hi havia tanta gravetat en l'insult de "poca-vergonyes", que només significava el que s'entenia directament, mentre que estisorer era una paraula de molta transcendència. No era un mot difícil de conèixer, ja que el testimoni que l'ignorava l'escrivà reial ben aviat el pogué entendre.

La rèplica final dels acusats es basà en l'argument econòmic. De fet, la batalla pel significat d'"estisorer" semblava perduda. Insistiren, això sí, que era una paraula equívoca i no necessàriament injuriosa, però si no ho era -podríem demanar-, per què havia estat llur resposta a l'acusació de ser uns poca-vergonyes? En el fons, afirmaren, tota aquella denúncia era un engany, que ocultava els veritables motius de la baralla. El motiu de la querrela no era de cap manera la paraula, sinó el bestiar. El bestiar dels Portell era tres vegades més nombrós que el seu, i per aquest motiu feia molt més mal quan entrava dins l'altre predi.

La sentència

L'assessor nomenat pel cas, Nicolau Omella, dictà una sentència d'allò més estrany. Per una part castigava els Llompart a pagar les costes del procés, i se'ls advertia que no tornessin a provocar sumaris d'aquella mena. En principi, sembla una condemna, però ara bé, Omella guardà algunes paraules molt dures contra els Portell: per una part, reconegué que "las palabras que se dicen proferidas por dichos Llompart no pudieron perjudicar el honor y estimación de los mencionados Portells ni el del Padre de éstos, a quines se les dexa en su buena opinión y fama..." (f.20)

Molt bé, però si l'insult no podia perjudicar el seu honor, què es volia establir amb la sentència? Que no era possible que el perjudicés, o que no l'havia perjudicat de fet? Volia solament tranquil·litzar-los, ja que aquella havia estat la raó de la denúncia? Aquesta seria la conclusió més plausible si no fos perquè Omella, després de condemnar els Llompart, es reservà unes paraules per als denunciants per tal d'advertir-los "que deixessin de proferir expressions que puguin ser causa de quimeres iguals a la present". (f.20) Però és que la vida social -estructurada en el senyar i el pensenyar de persones i animals- dona vida a quimeres i a altres fantasies. El caràcter monstruós de la malvolença, en la figura emprada per Omella, es justificava en aquell cas pel desig de convertir unes paraules en motiu d'acusació legal. Hi ha quimeres que es volen transformar en text.

(1) Arxiu de l'Ajuntament de Lluemajor. Cúria Criminal -Causes 1781-1813, 1805, n°554. ◆

La cuina tradicional

La sobrassada

Antònia M. Bonet

Pànic. La sobrassada torna blanca. Un fet penós que es produeix enguany. Un esforç que es veu castigat. Una tradició conservada per uns pocs que és maltractada per unes causes aparentment inexplicables.

Què o qui és culpable?

Sembla culpa del pebre bord. Antigament es cultivaven a Mallorca les quantitats necessàries de pebres vermells d'una varietat autòctona i específica per condimentar, junt amb la sal, la sobrassada. Aquests eren pebres que anomenaven de "tap de curtir", petits i allargats, d'uns dotze cms, gruixats, i es collien ben madurs, vermells. Els del Pla de Sant Jordi eren els més apreciats, de més polpa i aroma que no els cultivats en altres llocs; rendien un 20% més.

Seguia el procés d'elaboració fent-los assecar al sol; s'enfilaven a les façanes, conferint un paisatge urbà, i un encant cromàtic difícil d'igualar.

La següent operació consistia en acabar d'assecar els pebres (prèviament desproveïts de capolls i de llavors) dins forns condicionats per aquesta tasca; en calent seguia la molturació que els convertia en pols d'un vermell sorpre-

nent, idoni per a la conservació de l'embotit. Era molt valorat el pebre de "primera flor".

Desapareguda la manera tradicional d'elaboració, romput el respecte quant a les diferents fases o passes a seguir, la qualitat i propietats del pebre bord han degenerat de tal manera que ja no compleix el seu fi. La sobrassada, mancada dels elements necessaris, torna blanca.

Ha estat imprescindible suplir les condicions i propietats del pebre vermell, per una dosi de conservant que abans no era necessari.

Fer matances és laboriós i difícil per a aquells que no n'han fetes mai; requereix pràctica i el total domini de les diverses feines a seguir per obrar el porc; però, acabada la tasca, és un gust contemplar "sa perxa". Llangonisses per menjar tot d'una, les primeres torrades al caliu; sobrassades primes per consumir tan bon punt s'hauran acabat les llangonisses; les peces més gruixades, que es reserven per més endavant; "sa pultrú" i "sa bufeta", peces estrella de "sa perxa" després d'adornar-la amb la seva presència majestuosa tota la temporada, s'encetaran a l'estiu per empastissar llesques de pa immenses, ja sigui merè, de regust de mel, o blanc de xeixa, o blan com coca.

Olives, albercocs, figues o raïm, són bon companys a l'incomparable embotit que avui ens ocupa.

Tenc dues receptes proporcionades per n'Antònia Arbós i la seva cunyada Magdalena, que formen part dels costums ancestrals de ca seva. Gràcies a na Magdalena, que ha conservat amb encert i cura exquisida les tradicions gastronòmiques llucmajoreres, podem gaudir d'unes preparacions significatives del poble. Esper i desig que en properes edicions ens en proporcionarà d'altres.

Sobrassada amb mel

Els ingredients no es pesen, s'hi pegava "a ull", per tant, tastau fins obtenir el punt; és divertit i aconsellable.

A foc suau, dins una paella, es fregeix un pilot de pasta de sobrassada (sobrant de dins la màquina d'embotir). Després de donar-li unes voltes s'hi afegeix una cullerada grossa de mel i una altra de sucre. Se segueix la cocció uns minuts sense deixar de remenar. Es menja immediatament, ben calent amb orellanes, ensaïmada llisa o coca "muntada".

Ensaïmada de sobrassada

Si teniu posada la confiança en un determinat forn o pastisseria, és on heu de fer l'encàrrec. Demanau que us facin una ensaïmada en la qual substituiran el saïm per pasta de sobrassada, que vosaltres els dureu recent feta, de les vostres matances. La preparació i cocció d'aquesta singular ensaïmada és habitual, però de resultat ben diferent. ♦

34

C/. GRUP ESCOLAR, 68
LLUCMAJOR
TEL.: 971 12 10 81

Gimnàs a Punt

ACTIVITATS PER A TOTA LA FAMÍLIA

JAZZ

AERÒBIC

STEPS

AERÒBIC INFANTIL

GIMNÀSTICA ARTÍSTICA

TAEKWON-DO

HAPKIDO

MANTENIMENT

SAUNA

SOLÀRIUM

MASSATGES

SALA DE MUSCULACIÓ AMB
LA MÉS MODERNA MAQUINÀRIA

700 M² D' AMPLES I COMFORTABLES
INSTAL·LACIONS AL SEU SERVEI

De cap a cap d'any

Andreu Ramis/Antoni Ginard

Febrer

Febrer curt, pitjor que ture. El febrer curt en vint-i-vuit dies en surt. Encara és un mes fred i humit. De totes maneres, el dia ja s'ha allargat considerablement i al febrer ja és jornal. Els ametllers ja solen estar florits i els sembrats solen començar a verdejar.

A la Muntanya continuen collint oliva per fer oli i trien l'oliva pansida. Si han acabat de collir, és el mes més bo per esporgar les oliveres i d'altres arbres durant la lluna nova. Si en sabeu o us agrada cantar trobareu moltes tonades per a l'ocasió.

Per Santa Apol·lònia (9 de febrer) exsecallen tarongers i llimoneres i encara es pot exsacallar algun garrofer. Durant el mes podeu trasplantar tarongers i llimoneres. Igualment es poden sembrar els magraners i llorers. Es poden fer empelts sobretot de prunera i cirerer. En general, els arbres que perden la fulla amb el fred encara dormen, si no ho féreu pel gener, sou a temps per empeltar-los, exsecallar-los i trasplantar-los. És un bon temps per anar a collir cames roges i, pel minvant, encara podeu tallar canyes per fer els paners.

A la vinya, aquest més és el temps de cavar i, si no està a un lloc molt fred, podar els ceps, si és possible amb lluna vella, o amurgonar-los.

Des d'últims de febrer fins a principis de març és l'hora de sembar les figueres, per la qual cosa heu de tenir el clot fet abans; s'han de sembrar el matí si no voleu que cresquin amb les branques per avall. Els bons pagesos també diuen que per anar bé la figuera jove no ha de veure la figuera mare.

Fins a mitjans del mes teniu temps de passar la primera reia per fer el guaret, malgrat hi hagi llocs que la retardin fins a principis de març; en el cas que vulgueu donar quatre llaurades i si heu fet la primera a finals de gener, pensau a donar la segona a finals d'aquest mes o principis del que ve. A la seca, és bon temps per fer guaret per sembrar melons i síndries - al mes de maig -.

En general, durant aquest mes han d'acabar de sembrar, si no han acabat pel gener, especialment enguany que

ha estat passat per aigua. S'han de collir les motes velles d'herba que es mantenen dins el sembrat; després d'això, s'ha d'entrecavar i esterrossar.

Pensau també amb les faves. S'han de llaurar i entrecavar. És convenient llaurar-les dues o tres vegades i després majenear-les. Si plou no passeu ànsia; moltes brusques fan les faves bones.

Com s'ha indicat, si la terra té bona saó, és bon temps per començar a llaurar sembrats, si el moll no us ha

Representació del mes de febrer segons gravat de Bernat Granollachs

impedit sembrar-los. Pels qui no tinguin bístia, és ben hora que s'armin de xapetes i es posin a entrecavar. Si teniu ganes de bulla, serà bo recordar que, tradicionalment, el Dijous Llarlder (enguany cau dia 26) els missatges prenen les senalletes a les dones que entrecavaven faves i les s'enduïen a la taverna; les femelles, si volien recuperar-la, havien d'anar al cafè i convidar-los a beure.

Pels hortolans és el moment de sembrar guixes; per als alls la lluna vella és el millor temps, mentre que per a les patates la lluna nova és la millor. Es poden fer els planters de moniato i pebrer. No cal oblidar que per Santa Àgueda (5 de febrer), tomàtigaera nada o sembrada; aquest dia també és l'indicat per fer el planter de les alfabegueres que podreu ensumar per devers Sant Bernat (20 d'agost).

Les carabasses turqueses se sembraran per Santa Àgueda -i dins el mes de març-. A les terres calentes també es poden començar a sembrar melons.

Continua la collita de cols i s'inicia la de lletugues i pastanaga. Antigament, als llocs on n'hi havia, el creixent del mes de febrer i primers de març era el temps de la sembra del cànem.

Aquest mes continua la posta de l'aviram i les lloques encara coven. Si feis comptes posar endiotes, pensau a mirar el signe: recordau que si quan les posen trona els ous no neixen. Des d'últims de gener i durant tot el febrer sol esser el temps de néixer mens i és l'hora de formatjar; al camp ja hi ha herba suficient per les ovelles. Si no heu fet matances, ja queden pocs pores tardans a la venda i ja som sobre la corema.

Tot posats a fer recordatoris, si la Candelera (2 de febrer) riu, plegau llenya per l'estiu i si plora, el fred ja és fora. Sant Blai és l'advocat contra el mal de coll; per tant, dia 3 de febrer no vos heu d'oblidar d'anar a beure caramels i regalèssim per a la gargamella, un poquet de blat per a l'aviram i algunes garrofes o faves per al bestiar. Si Santa Apol·lònia no us guarda de mal de queixal, no tindreu més remei que fermar-vos tres alls damunt el pols de monyeca.

Pel febrer els tords davallen de la muntanya cap al pla. Com sempre, per Sant Macià (24 de febrer) l'oronella ve i el tord se'n va. S'acaba la caça del tord, però quan arribin les oronelles es menjaran el core de les faves i dels xixteros.

*L'Apòstol Sant Macià
cada any mos ne sol fer una
el Darrer Dia tanta bulla
i Corema el sen demà.*

Aquesta cançó indica que el febrer sol ser temps de bulla i disbauxa abans de l'estretor de la Corema. Normalment el carnaval s'inicia durant aquest mes. Són dies de disfressats, ximbombades, ortigades i qualche socarrada. Si voleu prendre la fresca, també és bon temps per fer volar estels.

Atenció. Si algú pateix de mal averany, hom assegura que el pleniluni de febrer és d'allò més funest, durant aquest mes n'enterren molts. Però, per solucionar-ho, els casoris fets aquesta mesada seran fecunds. ♦

Sa penya d'es falcó

- El plenari del passat dilluns dia 25 fou suspès pel batle, tot i haver-hi quòrum per tal que es realitzàs. El que va passar és que faltaven dos regidors (un del PP i el d'ASI), cosa que deixava l'equip de govern en minoria.

L'explicació del fet, per part del batle, va ser que "no tenia perquè discutir més de dues hores uns temes que un altre dia es resolldrien en deu minuts" i, com que, gaudeix de majoria absoluta "no tenc perquè perdre el temps". D'aquesta actuació, se n'han fet ressò els diaris de la nostra Comunitat, tant en pla seriós com satíric, i sempre qualificant l'actuació de l'amo en Gaspar d'antidemocràtica.

Creim que és digne d'elogi que, en els temps que correm, hi hagi qualcú dels que es dediquen a la política com a professió, que no faci dues tires de petjades, i en Gaspar n'és un!

L'única tira de petjades que fa, és com les que feia el cavall d'Atila: no només li tenen por els seus adversaris sinó també els seus generals, aliats, súbdits i bufons.

- Quan el President Matas parlava de moratòria urbanística, ell i altres batles, com per exemple el de sa Pobla, Jaume Font, qüestionaven que això fos possible. Ara que el Saulo de sa Pobla s'ha convertit en Sant Pau, i en Gaspar coherent amb el que sempre ha defensat, segueix en la línia de sempre: més urbanitzacions, més camps de golf, universitat privada de Maioris Décima (duplica els terrenys), més places hoteleres, més edificació en una Marina no productiva i infraaprofitada...

- És d'agrair, per part de l'electorat, saber a qui s'elegeix, i si és coherent amb el que desitja, amb el que predica i en Gaspar ho és. Fins i tot perillosament respecte als "seus", ara que el partit es vol centrar i per Madrid ja ha començat la moguda.

- En un país on la diplomàcia dels polítics es caracteritza per la falsedat, les bones paraules de debilitat, el saber escoltar i parlar poc d'ignorància i rectificar les equivocacions d'inseguretat i manca d'autoritat, tenir un batle que no té aquests defectes és un do que no tots els ciutadans po-

den gaudir, i que a l'hora de les eleccions ens permetrà d'encertar més quina és la nostra opció sense perill que després vénguin les decepcions.

Endavant Gaspar, "sigues qui ets", que els que pensen que les coses són com tu les veus i que s'han de fer així com les fas et votaran, i els que no, no seran enganats.

- I mentre per devers Madrid n'Aznar continua fent els deures, pel nostre Ajuntament han tret a exposició pública, per tercera vegada, les modificacions del Pla General, per a l'aprovació inicial. I és que aquí, com a Madrid, també fan els deures, però més.

- L'asfaltat de la ronda Migjorn ha estat asfaltada i mitja, i no han escatimat el material. El problema és que els que ho han fet estan avesats a fer i a arreglar carreteres on hi ha un augment de nivell del sòl de sis o set cm. En aquest cas en particular, la carretera que s'ha adobat és dins el poble, on hi ha vivendes, i ja és la segona vegada que augmenten el nivell del seu sòl, cosa que fa que l'asfalt de la Ronda i la voravia del sud es trobin al mateix nivell, i això, en dies de grans ruixats facilitarà la inundació de qualque portassa.

Però, alegam-nos, no hi ha mal que duri cent anys. Ara hi fa ben bon aparcar, damunt les voravies i per pujar-hi, ni ho notes. L'únic inconvenient és que, a causa dels clots i trossos de rajola i de grava, en circular no és tan agradable como si ho haguessin asfaltat tot de cop, carretera i voravia.

- La vigilància i control dels punts de recollida selectiva, no sabem a qui pertoca, si a l'Ajuntament o al mateix servei de recollida; és que, a més de la falta de civisme que provoca que algú en faci mal ús, hi manca també la diligència dels encarregats del servei, perquè algunes vegades els contenidors es troben plens a vessar, de roba o de paper i hi estan més d'una setmana sense buidar-se. Aquests dies és quan més baleigs hi ha al seu voltant. No seria possible més efectivitat en el servei o posar-hi més contenidors?

- El Centre d'Informació Juvenil és un centre municipal adreçat als joves.

Per això, els Joves de Mallorca per la Llengua i, en nom seu, un grup de membres llucmajorers, adreçaren una sol·licitud al batle del nostre Ajuntament on demanaven el local esmentat per fer-hi la presentació. Trobaren (què voleu) que hi deia. La resposta del Sr. batle va ser: NO. Motiu? La senyoreta que té cura del CIJ no "fa hores extra". Per tant, un hora baixa no anava bé.

La veritat, i ara, berbes de banda, consideram que l'actuació del batle ha estat incorrecta perquè ha posat entrebanes a l'hora d'informar els nostres joves. Necessiten ser de la Tercera Edat, per reunir-se?

Llucmajorers i llucmajorers, pensau que l'avorriment rebel és el pitjor que hi ha. ♦

PERRUQUERIA

Finna

Esports

Aniversari de la Penya Mallorquinista

El president de la penya llucmajorera Joan R. Domínguez amb el capità del RCD Mallorca, Chichi Soler i el president Guillem Reinés.

La família mallorquinista de Llucmajor amb el president i el capità del RCD Mallorca.

C. Font
Fotos: C. Julià

Dia 11 de gener de 1999, és a dir, un dia després de la victòria del RCD Mallorca contra el Real Madrid per 2-1, es va celebrar a Llucmajor el primer aniversari de la penya mallorquinista al local social, bar "Tabú". En un ambient festiu i amb l'eufòria pròpia d'uns aficionats que tenen en aquell moment el seu equip en primer lloc de la classificació nacional, es va rebre la visita del President del Mallorca, Sr. Guillem Reinés i del capità, el mallorquí "Chichi" Soler.

El President de la penya llucmajorera, Sr. Joan R. Domínguez va valorar molt positivament aquest primer any de penya i va remarcar que de cada vegada més es feia notar el mallorquinisme a l'ambient, sobretot tenint en compte la posició de l'equip en aquell precís moment i els resultats dels darrers encontres. Tot i això, el president llucmajorer va afegir que seria bo que els pares i mares animassin els seus fills a formar part d'aquesta penya, que s'associïn i que portin aquest mallorquinisme des de petits.

D'altra banda, el president del Mallorca, Sr. Reinés va expressar la seva més profunda satisfacció pels resultats de l'equip i es va mostrar en tot moment com un president senzill i humil, tot dient que "no es pretén ser un equip de la categoria del dos primers, sinó d'equips que sempre es mantenen dins Primera Divisió, com són l'Atlètic de Bilbao, l'Atlètic de Madrid, el Saragossa...". També va fer referència al primer lloc de la classificació tot apuntant que "no ens havíem de confiar de més i que potser aquell lloc serien només focs d'artifici". Pel que fa a la normalització del nom del Club, després de la polèmica, s'hi va mostrar a favor i va confessar que s'hi arribaria, tot i que s'hauria de fer "a les bones i poc a poc".

Finalment, parlarem amb el capità, "Chichi" Soler, que no va parar de signar autògrafs i de fer-se fotos amb els més joves i joves. El jugador es va mostrar molt satisfet pel paper del conjunt mallorquinista i va considerar que la temporada era magnífica. ♦

Genaro Ramos se'n va al País Basc

Catalina Font

Hem entrevistat el jove ciclista llucmajorer Genaro Ramos, després de saber que aquest estiu que ve anirà al País Basc per córrer amb un equip d'allà. Des d'aquí li desitjam tota classe de sorts i l'encoratjam a continuar en aquesta línia de campió que fins ara el caracteritza.

- Amb quin equip has fitxat?

- He fitxat amb un equip que es diu Fede Etxabe, de Bilbao. Te un equip amateur i l'equip pel qual he fitxat jo, que és juvenil, de des-set i devuit anys.

- Quan parteixes?

- L'altre dia vaig cridar per telèfon i vaig parlar amb el coordinador i li vaig enviar una relació de les curses que m'interessava córrer i ell em dirà si li pareix bé o si considera que me n'ha de retallar alguna. Una vegada ens posem d'acord me n'aniré i segurament serà devers el proper mes de juny. Estaré a Guernika, prop de Bilbao.

- Per quin temps fitxes?

- Per un any. En principi, en Fede (que és amb qui tenc els contactes allà) em va posar una condició de firmar per cinc anys però en Jaume Salvà, que és qui em va relacionar amb la gent del País Basc, em va aconsellar que ho fes per un any, que miri si m'agrada perquè si no resultava un compromís massa important. Ja veurem, després, si puc quedar més temps. En principi, li vaig posar unes condicions, que em deixàs posar en forma més de cara a la primavera per poder córrer l'estiu, ja que es tracta d'unes curses importants i l'ajudant del seleccionador nacional així m'ho va aconsellar.

- A quin lloc estàs, a la classificació espanyola?

- Ara estic en sisè lloc. Es fa una lliga on cada cursa té uns punts i vaig fer el número sis i segon juvenil de primer any.

- Ens has parlat d'en Fede Etxabe. Qui és?

- Va ser ciclista professional i va fer un cinquè lloc en un

Giro d'Itàlia, el sisè o setè al Tour... I ara té aquest equip pel qual he fitxat. En Jaume Salvà, repetesc, s'ha cuidat de tots aquests protocols i a en Fede, encara no el conec personalment, tot i que ell m'ha vist córrer, i es veu que li vaig agradar.

- Hi van més joves mallorquins amb tu, a Bilbao?

- De juvenils, no. N'hi ha un d'amateur, que és en Jorge Garcia, d'un equip de Palma i deu tenir 23 o 24 anys.

- Te fa il·lusió anar-hi o també t'espanta una mica?

- Espantar, no m'espanta gens. I d'il·lusió me'n fa molta tot i que si he d'aprendre el basc no sé si em farà una mica de pesa...

- Quina vida duràs, allà?

- Em varen explicar que podia triar entrenar el matí o l'horabaixa, i l'altre mig dia, si m'interessa,

fer de mecànic de bicicletes de l'equip. A mi m'agrada molt aquesta feina i més o menys la faig bé, així que supòs que em dedicaré a les bicicletes, entre una cosa i l'altra, tot el dia.

- Això suposa moltes despeses, com ho veus?

- Jo no em puc subvencionar els viatges i de la meua butxaca no poden sortir els doblers. Ara, a Llucmajor, un grup d'amics ha creat una penya en nom meu per ajudar-me econòmicament. He d'esmentar l'aportació de cent mil pessetes que ha realitzat el propietari de la botiga de mobles "Marc Chione", de la Ronda Migjorn. Aquests doblers són per si vull baixar a fer alguna cursa que no estigui dins el calendari que jo he proposat. Quan vaig saber que s'havia creat aquesta penya vaig sentir una gran emoció i crec que és un gest al qual estaré agraït sempre.

Recordam, de part del Club Ciclista de Llucmajor, que cada diumenge, a partir de les 9 del matí, es fa una sortida, des del local social, al Bar Gran Via. La gent interessada a participar-hi, si no té bicicleta, el Club els en deixarà. Animau-vos! ♦

Mac Chione

*Muebles de Campo
Llucmajor*

Lamparas Antiguitats

*Ronda de Migjorn, 210
Telefono 971 661 662*

der Meckel

Mudanzas Alemana ↔ Mallorca

Telefono 971 12 12 11

Resultats de futbol

Cadets C.D. Espanya Ia Regional

Cadets C.D. Espanya Ila Regional

Joan Salvà

Fotos: Joan Quintana

Fèmines

9-I-99: Espanya, 1 (Noemi)- Sant Jordi, 0
16-I-99: Calvià, 1 - Espanya, 0

Preferent

10-I-99: Montaurà, 0 - Espanya, 1 (Patric)
17-I-99: Espanya, 1 (Martí)- Santa Ponça, 1
24-I-99: La Unió, 1 - Espanya, 1

Juvenils 1ª

9-I-99: Espanya, 1 (Vega)- Cardassar, 1

16-I-99: Santanyí, 0 - Espanya, 0
23-I-99: Montuïri, 1 - Espanya, 1 (Romero)

Cadets 1ª

9-I-99: Espanya, 4 (Carlos-2-, Moragues i Dani)- Porto Cristo, 2
16-I-99: Binissalem, 0 - Espanya, 1 (Dani)
23-I-99: Espanya, 4 (Dani-2-, Ferragut i Jaume)- Alcúdia, 1

Cadets 2ª

9-I-99: Montuïri, 5 - Espanya, 1 (Mut)
16-I-99: Santanyí, 4 - Espanya, 1 (Damià)
23-I-99: Espanya, 0 - Artà, 2

Infantils 1ª

Escolar, 3 - Espanya, 1 (Vinsciro)
Espanya, 3 (Valenzuela, 2 i Nevado) - Murer, 1
Binissalem, 3 - Espanya, 5 (Josue, Nevado, Valenzuela, J. Miguel i J. Ramon)

Infantils 2ª

At. Escolar, 2 - Espanya, 1 (Adrià)
Espanya, 3 (Carlos, 2 i Lozano) - Barracar, 3
Espanya, 1 (Carlos) - Felanitx, 0

Alevins 1ª

Espanya, 2 (Oller) - La Victòria, 1
S. Francesc, 3 - Espanya, 1 (Oller)
P.R. Lull, 2 - Espanya, 2

Alevins 2ª

Espanya, 1 (J. Ramon) - Cardassar, 8
Olímpic, 8 - Espanya, 0

Benjamins F-7

Espanya, 15 - Barracar, 0
Campos, 2 - Espanya, 3
Espanya, 3 - Arenal, 2

No tenim dades dels golejadors d'aquests partits.

Benjamins F-8

Pla de na Tesa, 9 - Espanya, 0
Rt. Arenal, 6 - Espanya, 1 (Aitor) ♦

Infantil femení

Guillem Oliver
Fotos: C. Julià

L'entrenador Tomeu Jaume és el qui porta l'equip A de jugadores Infantil femení i li ajuda n'Antònia Miralles. Elles són: Mª Gràcia Mut, Antònia Font, Catalina Bujosa, Sílvia Zapata, Isabel Mª Linares, Xisca Garau, Mª Gràcia Moragues, Neus Llompart, Cristina Jaume, Cristina Garau, Mª Mar Oliver i Mª Jesús Pérez.

Occupen el 3er. lloc de la classificació el qual tenen ben meregut pel seu gran interès i sacrifici. Un bon grup de jugadores, endemés dels entrenaments tres dies a la setmana van, també, al Centre de perfeccionament de la Federació; entre una cosa i l'altre els ocupa un gran número d'hores i amb això demostren la seva gran afició. Són nines molt aplicades, volen fer feina, i el que és molt important, reina un gran esperit de companyonia entre elles perquè al carrer són amigues i dins de l'equip ho demostren.

Es veu que l'entrenador n'està orgullós: les jugadores juguen bé el contratac, pressionen fort i duen un joc ràpid i calculat; controlen fins a tirar d'aprop; ara comencen a tirar de fora algunes vegades i ja ho fan bastant bé. Hem de dir que són jugadores de 2n any, tenen 13 i 14 anys sols dues d'elles vénen de l'equip B, na Mª Mar Oliver i na Cristina Garau.

Endemés d'aquestes dues, l'equip B està format per: Marga Martorell, Rosa Oliver, Esperança Cerdà, Marta Cerdà, Sonia Muñoz, Laura Rosselló, Cati Mari Martorell, Isabel Tomàs, Magdalena Vieh, Sílvia Corbalan i na Rosa Mir que no és a la foto. Les monitores Cristina Cerdà i Maria Coll fan el que poden perquè els entrenaments sien el més seriosos possible i algunes vegades ho aconsegueixen; tenint en compte que la meitat de les jugadores són minis, ja se sap que dins un equip infantil no poden bravejar.

Les monitores són molt comprensives i no les exigeixen massa, comprenen que les jugadores són molt nines i tenen més juguera que ganes de sacrificar-se. De totes formes comencen a fer qualche jugada i a mesura que els

Dos equips: A i B

Infantil femení A

Infantil femení B

surt un poc millor hi duen més interès. Les monitores admeten que algunes vegades s'han d'imposar perquè si no l'equip els fuix de les mans. Estan segures que l'any que ve poden ser un equip bastant compacte i poden quedar bé; enguany van a la cua. ♦

PLAÇA 18 serigrafia

C/ SON JULIÀ, SOLAR A-65
POLÍGON INDUSTRIAL SON NOGUERA
07620 - LLUCMAJOR - MALLORCA
TELÈFON 66 04 22
FAX 66 19 22

Gorg Blau de Viatges

OFERTES ESPECIALS LLARGUES DISTÀNCIES

CIRCUÏTS PER EUROPA

C/. Mallorca, 2 - Fax: 971 44 50 35
Tel.: 971 44 50 42 - 971 44 50 43 (S'Arenal)

CENTRE D'ESPECIALITATS MÈDIQUES

Medicina General (Igualatori)
Pediatria
Cardiologia i Aparell Respiratori
Aparell Digestiu
Anàlisis Clíniques
Cirurgia General
Cirurgia Vascular
Neurocirurgia
Cirurgia Plàstica i Reparadora
Nutrició i Dietètica
Ginecologia i Obstetrícia
Dermatologia
A.T.S. (Infermeria)

LLUCMAJOR

HORARI:
de les 9'00 h.
a les 21'00 h.

Clínica Dental
Ortodòncia
Maxilo Facial
Psiquiatria
Psicologia
Traumatologia i Cirurgia Ortopèdica
Ortopèdia
Rehabilitació i Fisioteràpia
Oftalmologia
R.X. Radiologia ...
Podologia
Centre Auditiu

ASSEGURANCES: AXA - ADESLAS - AGRUPACIÓ MUTUA - IMEQBA - CAN PLANAS - ASISA - IMECO
CAJA SALUD - MEDIATAC - GROUPAMA - NOVOMEDIC - ONCÉ - PREVIASA - SANITAS - VITALICI
L'ALIANÇA - WINTERTHUR - ASEPEYO - LESTRELLA - ALLIANZ-RAS - MUTUA D'ACCIDENTS:
FIMAC - FREMAP - LA BOREAL

Plaça d'Espanya, 56 - Tel.: 971 12 00 64 - Fax: 971 120 426

Maria Garcias; subcampiona d'Espanya de Natació Màsters

C. Julià

Maria Garcias va participar al 6è Campionat d'Espanya de Natació Màsters d'Hivern celebrat els passats 30 i 31 de gener a Palma, a les instal·lacions del Palau Municipal d'Esports "Son Moix", on hi participaven 50 clubs estatals i 26 estrangers, amb un total de 422 nedadors-es.

Va competir a 50 m Lliure i a 50 m Esquena amb altres clubs com el R.C. Mediterráneo, Real Canoe N.C.,

Esportiu Claror, C.N. Sabadell, C. Gimnàs Gimbe, Club Nagi i C.N. Barcelona.

Ella competí a la categoria J (de 71 a 75 anys) per al Màster Mastbal de Palma, del qual forma part des del passat mes d'octubre i va fer els 50 m Lliure en 1'04 min. i els 50 m Esquena en 1'12 min. i això la va fer mereixedora d'una medalla de plata i del títol de subcampiona d'Espanya de natació de la seva categoria. ♦

42

**DOBLE AIRBAG DE CONDUCTOR
Y PASAJERO DE SERIE**

**AIRE ACONDICIONADO
DISPONIBLE EN TODA LA GAMA**

**AIRBAGS LATERALES
(OPCION)**

**ALETAS DELANTERAS
EN NORYL FLEXIBLE**

ESTRUCTURA SUPER REFORZADA

**FAROS EN
POLICARBONATO**

**DIRECCION ASISTIDA
DE SERIE**

**PARAGOLPES COLOR CARROCERIA
EN TODOS LOS MODELOS**

SIN LIMITES.

SIN RESTRICCIONES.

BARTOMEU JAUME NADAL, S.A.
 Ronda Migjorn, s/n - Tels. 66 01 40 i 66 00 41

Tennis

El Club Tennis Lluçmajor, amb el suport de "Sa Nostra", ha organitzat el Torneig Social de Tennis Lluçmajor. La inscripció és gratuïta en totes les categories i el sorteig de les partides tindrà lloc al Camp Municipal d'esports, dia 13 de febrer a les 20 h. Les partides començaran a disputar-se el 15 de febrer i es faran de dilluns a divendres a partir de les sis de l'horabaixa, i els dissabtes al matí. Aquestes partides es disputaran a les mateixes pistes del Camp municipal d'esports de Lluçmajor i el jutge-àrbitre serà Guillem Sociés.

Aquest torneig abraça totes les categories, tant individual com dobles, a més de les de consolació, masculí i femení des de la categoria infantil fins a la benjamí, inclòs el masculí i femení absolut, tant de dobles com d'individuals. ♦

*Dos moments de l'entrega
de trofeus del Club Cap-Roig*

Festa al Club de Pesca "Es Cap-Roig"

T.Sbert

El Club de pesca "Es Cap-Roig" va celebrar una diada de festa als restaurant d'Aquacity, dinar d'amistat amb un centenar d'assistents, foren unes hores molt agradables i es va fer entrega d'un elevat nombre de trofeus que van ser entregats als guanyadors o millor classificats en les diferents proves disputades. El batle en funcions va ser Sebastià Artigues i fou l'encarregat de la presidència juntament amb el president del Club, Matildo Reda, el president de la Federació balear, Mateu Bauçà, la regidora de Cultura, Antònia Sunyer i Rafel Rebassa, vicepresident del club.

Reberen trofeu els següents participants: Pep Verger, Xavier López, Joan Sampol, Tomeu Obrador, Joan Izquierdo, Rafel Coll, Llorenç Gelabert, Miquel Sagrera, Francesc Laredo, Miquel Cerdà, Margalida Miralles, Francesc Pedregosa, Miquel Vidal, Francesc Molina, Alejandro Camacho, Aina M. Pedregosa, Jaume Vidal, Miquel A. Vidal, Pere Noguera, Rafel Vidal, Gabriel Cabot, Joan Truyols, Angel Pol, Victòria Cerdà, Daniel Verger, Maribel Roig i Miquel A. Cerdà.

També es va tenir un record pòstum per a Andreu Mascaró, Damià Verger i Francesca Ordines. Els parlaments varen ser realitzats per Matildo Reda i tancà l'acte Sebastià Artigues, com a batle accidental. ♦

TALLERS
CAÑELLAS - ROTGER

C/. Hispanitat, 19 - Tel. 66 06 47 (Llucmajor)

LA ELEGANCIA DE LA ARMONIA.

Superficies fugaces,
volúmenes suaves
y líneas tensas:
el diseño del Fiat Brava
nace de unas minuciosas
pruebas aerodinámicas.
Observese el perfil, con
el parabrisas inclinado,
el voladizo trasero
reducido y el tercer
volumen compacto.

SERVEI OFICIAL
FIAT

Entre noltros

Dades estretes del registre oficial del Jutjat de Lluçmajor

Naixements

- Vivi Grimalt Melin, filla de Bartomeu i Karina, nasqué el 16-12-98.
- Francisco González Molina, fill de Francisco i Manuela, nasqué el 25-12-98.
- Sebastià Amer Nievas, fill de Sebastià i Antònia, nasqué el 28-12-98.
- Aitana Pons Torrens, filla de Joan Miquel i Maria de las Mercedes, nasqué el 3-1-99.
- Juan Ramon Alarcón Táboriková, fill de Juan Ramón i Monika, nasqué el 21-12-98.
- Marcos López de la Tajada, fill de Francisco i Marta, nasqué el 3-1-99.
- Francese Mulet Espina, fill de Damià Francese i Maria Isabel, nasqué el 18-12-98.
- Miquel Angel Pantija Bas, fill de Julio i Maria Azucena, nasqué el 18-12-98.
- Francesca Maria Ramis Sbert, filla de Pere i Antònia, nasqué el 11-1-99.
- Laura Mañogil González, filla de Marcelino i Isabel, nasqué el 12-1-99.
- Ana María Obrador Ruiz, filla de Bartomeu i Maria, nasqué el 8-1-99.
- Pablo Jiménez Sánchez, filla de Pablo i Maria Asunción, nasqué el 16-1-99.
- Apol·lònia Maria Salvà Servera, filla de Damià i Margalida nasqué el 10-1-99.
- Catalina Maria Morey Escalas, filla de Joan i Miquela, nasqué el 14-1-99.
- Alvaro Fernández Queiruga, fill d'Antonio Jesús i Maria de las Mercedes, nasqué el 17-1-99.

Matrimonis

- Pere Tomás Ribas i Magdalena Janer Tomàs, es casaren el 24-10-98 a l'Església de Ntra. Sra. de Gràcia.
- Miguel Antonio Bordoy Cànaves i María José Pinel Torres, es casaren el 29-8-98 a l'Església parroquial de Sant Miquel.
- Miquel Catany Puigserver i Natividad Rusiñol Casas, es casaren el 9-5-98 a l'Església de Ntra. Sra. de Gràcia.
- Juan Francisco Abarca Bernal i Yolanda Pérez Selva, es casaren el 1-9-99 a l'Església de Ntra. Sra. de la Lactància a s'Arenal.
- Joan Fornari Mayol i Antònia Gelabert Perelló, es casaren el 6-12-98 a l'Església de Ntra. Sra. de Gràcia.
- Vicente López Sánchez i Encarnación Mulá Adrover, es casaren el 11-12-98 a la Casa Consistorial.
- Jorge March Sánchez i Maria de Gràcia Vallé Contreras, es casaren el 18-12-98 a la Casa Consistorial.
- Gabriel Moll Lladó i Antònia Cambrón Domínguez, es casaren el 18-12-98 a la Casa Consistorial.
- José María Maya Bermúdez i Encarnación Jiménez Amaya, es casaren el 15-1-99 al Jutjat de Pau.
- Manuel Rodríguez Bustos i Josefa Crespo Palomo, es casaren el 15-1-99 al Jutjat de Pau.
- Juan Francisco Carmona Jiménez i Mayra Herminia Acosta Martínez, es casaren el 15-1-99 al Jutjat de Pau.
- Miquel Puigserver Fornés i Francisca Rosselló Pañella, es casaren el 22-7-98 al Convent de Sant Bonaventura.
- Baldomero Alfonso Sevilla i Miquela Escalas Tur, es casaren el 14-11-98 al Convent de Sant Bonaventura.
- Rafael Gálvez Casado i Margalida Ramon Covas, es casaren el 5-12-98 a l'Església parroquial de Sant Miquel.
- Jeroni Tomàs Tomàs i Llúcia Caldés Adrover, es casaren el 27-11-98 a l'Església parroquial de Sant Miquel.
- Diego José Sánchez Olmos i Silvia Lucena Vera, es casaren el 23-1-99 a l'Església de Ntra. Sra. de la Lactància a s'Arenal.

Defuncions

- Evelyn Frances Eppley, morí el 24-12-98 als 84 anys.
- Joan Duran Garcias, morí el 29-12-98 als 84 anys.
- Joan Salvà Ginard, morí el 2-1-99 als 77 anys.
- Jaume Catany Clar, morí el 2-1-99 als 82 anys.
- Juan del Cid Rubia, morí el 24-12-98 als 55 anys.
- Miquel Sureda Jaume, morí el 10-1-99 als 68 anys.
- Coloma Ferretjans Puigserver, morí el 10-1-99 als 85 anys.
- José Antonio Vázquez Vidal, morí el 10-1-99 als 40 anys.
- Maria Manresa Gayà, morí el 23-1-99 als 92 anys. ♦

CLÀSSICS • NOVETATS • IMPORTACIÓ

Teixits Llevant

Atenció Especial als Lluçmajorers

Plaça Barcelona, 2 (zona Es Fortí)
Tel.: 45 70 78 • PALMA

CARNISSERIA □ XARCUTERIA

ZANOQUERA
GARCÍAS

Plaça Espanya, 62 - Tel. 66 13 02 • LLUCMAJOR (Mallorca)

CLINICA DENTAL

Dr. Ll. Galmés Ferrer

HORARI:

Dilluns, dimecres i divendres (9 a 14)

Dimarts (9 a 13 i 17 a 19). Dijous (9 a 13)

Divendres horabaixa (16'30 a 20h)

Carrer Major, 77 - Tel. 66 20 17 - LLUCMAJOR

COSMETICA

PERFUMERIA

REGALS

ROBA INTERIOR

Infants, home i dona
Cursos de Brodats Artesans

C/. Major, 101 - Tel. 12 01 34 - llucmajor

Boutique

Atenció especial als llucmajorers

C/. Impremta, nº 1 - (Pas d'en Quint)
Tel (971) 72 40 98 - 07001 Palma de Mallorca

ANTÒNIA ISERN

major
net
Perruqueria unisex

C/. MAJOR, 7 • LLUCMAJOR • TEL. 66 13 59

TALLER MECANICO
NOGUERA

DEL MOTOR I DE L'AUTOMÒBIL

Pedro Noguera Enseñat

AGENT OFICIAL

Taller autoritzat

automòbils

C/ Ripol, 30 - Tel. 66 22 13

CENTRE OPTIC
EXPOLENT

C/. Sant Cristòfol, 30
Tel. 44 13 74

S'ARENAL

Restaurant

Gran Via

Noces - Banquets - Comunions
i Bateigs

Informació: Tel. 66 03 17- LLUCMAJOR

46

- Per evitar que algunes activitats molestin i/o degradin l'entorn, perquè poden ser una taca dins el paisatge, l'administració té una sèrie de normes com són, per exemple, la sembra i creació d'una bardissa verda que permeti amagar allò que no és agradable als ulls de la majoria de la gent.

A veïnat de la nova reserva d'aus de la bassa reguladora, s'estan despositant baleigs de tota mena, que, a més de refugi de rates, són una mostra de la sensibilitat dels responsables pel que fa a la imatge estètica del poble i dels voltants. ♦

Sopa de lletres

Llorenç Mascaró

9 oficis i arts d'antany (Menestrals del ferro)

A	C	E	G	A	C	X	F	E	V	A	F	I
E	M	A	D	N	P	O	F	H	I	N	J	E
Y	B	I	E	C	R	E	N	A	P	M	A	C
C	X	D	A	J	C	B	U	E	O	E	X	G
F	A	T	A	X	M	Y	R	I	T	U	R	I
I	Z	D	E	D	Q	E	A	F	V	E	N	T
X	O	G	O	H	R	Z	T	O	T	Y	V	B
R	I	R	X	E	A	F	X	E	N	A	J	O
A	E	X	D	B	T	S	X	A	Z	G	T	Y
N	Y	L	E	C	R	N	Z	A	J	O	R	F
Y	A	H	O	G	I	X	C	T	B	I	E	I
C	I	L	U	R	F	K	I	A	M	U	N	A
E	V	B	T	I	A	Q	B	T	R	S	U	O
X	L	N	A	R	A	C	T	E	A	O	A	D
G	A	I	M	H	X	R	I	A	M	S	L	T
R	F	E	R	R	E	R	L	P	E	I	L	A
S	R	D	F	G	D	B	S	I	D	Y	O	H
A	R	L	S	I	C	S	E	A	T	T	E	X
D	E	N	V	D	L	A	N	G	O	A	V	C

Servei de begudes
i menjars de qualitat
a bon preu

Avda. Carles V
Tel. 66 11 17

Solució del mes passat

- Piràmides de Giza (Egipte)
- Estàtua de la Llibertat (Estats Units)
- Torre de Pisa (Itàlia)
- Taj Mahal (Índia)
- Gran Muralla (Xina)
- Machu Picchu (Perú)
- Stonehenge (Anglaterra)
- Torres Petrones (Malàsia) ♦

SERIE 200

SERIE 400

SERIE 600

3 AÑOS

GARANTIA Y MANTENIMIENTO

VISITENOS

LE INFORMAREMOS

ILLA MOTORS, S.L.

Avda. Ramon de Sant Martí, 2 - Tel.: 971 66 01 46
LLUCMAJOR

TELYCO

LLUCMAJOR
S'ARENAL

Grupo Telefónica

- Alta de Líneas Telefónicas.
- Teléfonos Básicos, Inalámbricos, Contestadores.
- Teléfonos Móviles.
- Fax (papel térmico y normal).
- Centralitas telefónicas.
- Contratos de Mantenimiento.
- Venta y Reparación de Equipos Telefónicos.

Distribuidor Oficial:

Moviline

Movistar

C/. Antonio Maura, 57 Bajos. - 07620 LLUCMAJOR - Tel.: 971 12 10 83 - Fax: 971 66 40 46
C/. Reyes Católicos, 33 - 07007 Palma - Tel.: 971 27 34 06 - Fax: 971 25 02 71
C/. Trasimeno, 16 - 07600 S'ARENAL

SEAT

Rubí Automòviles Lluemajor, S.L.

Ctra. Arenal s/n - Tel. 971 66 02 34 - 971 66 16 18

El nuevo Lupo.

Incluso después de varios Kilómetros, un automóvil debe tener el mismo atractivo que el primer día. Y el nuevo Lupo posiblemente uno de los coches mejor preparados para dar esta respuesta. El Lupo tiene una carrocería totalmente galvanizada sobre la cual Volkswagen ofrece una garantía anticorrosión de 12 años. Una plancha de consistencia superior y varias soldaduras adicionales proporcionan una elevada resistencia a la torsión en toda la carrocería. Esto mejora el comportamiento frente a una colisión y garantiza una gran exactitud en el encaje de las piezas, dejando entre sí medidas de separación mínimas. Es en esos detalles donde se percibe la calidad Volkswagen.

AUTO - ELECTRIC
Barceló
S.L.

AlliedSignal
AUTOMOTIVE
Bendix®

Ronda Ponent, 26 - Tel. 971 66 01 70

PRE-REVISIONS ITV ESPECIALITAT EN FRENS

És convenient visitar el taller abans de passar per la ITV.
La nostra butxaca ens ho agrairà.